Quickscan EU-Milieuomnibus

Onderzoek naar de maatschappelijke impact van de EU-Milieuomnibus op Nederland

In opdracht van:

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

1 september 2026

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting 4

1 Inleiding 6

1.1 Aanleiding 6
1.2 Doelstelling en scope 6
1.3 Te beantwoorden vragen 7
1.4 Leeswijzer 7

2 Methodiek 8

2.1 Afbakening 8
2.2 Dataverzameling 8
2.2.1 Literatuuronderzoek 8
2.2.2 Expertinterviews 8
2.3 Beperkingen, onzekerheden en kennislacunes 9

3 Inhoudelijke analyse 10

3.1 Inleiding 10
3.2 Batterijenverordening 10
3.2.1 Wijzingen van de EU-Milieuomnibus 10
3.2.2 Effecten 11
3.3 Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV) 13
3.3.1 Wijzingen van de EU-Milieuomnibus 13
3.3.2 Effecten 14
3.4 SCIP-database 15
3.4.1 Wijzigingen van de EU-Milieuomnibus 15
3.4.2 Effecten 15
3.5 Richtlijn industriële emissies 17
3.5.1 Wijzingen van de EU-Milieuomnibus 17
3.5.2 Effecten 17
3.6 INSPIRE-richtlijn 22
3.6.1 Wijzingen van de EU-Milieuomnibus 22
3.6.2 Effecten 22
3.7 Verordening versnellen milieubeoordelingen 26
3.7.1 Wijzingen van de EU-Milieuomnibus 26

3.7.2 Effecten 26

4 Administratieve lasten(verlichting)? 31

4.1 Beoogde lastenverlichting in de EU-Milieuomnibus 31

4.2 Kwalitatieve indicatie van effecten 31

5 Conclusies 34

Bijlage A – Gehanteerde definities 35

Managementsamenvatting

In opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) heeft Arcadis een Quickscan uitgevoerd naar de maatschappelijke impact van de EU-Milieuomnibus op Nederland. De Milieuomnibus, gepubliceerd door de Europese Commissie op 10 december 2025, bevat voorstellen om milieuwetgeving te vereenvoudigen en de administratieve lasten voor bedrijven en overheden te verlagen, op het gebied van circulaire economie (afval, Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV), batterijen), de Richtlijn industriële emissies (RIE), de INSPIRE-richtlijn (Richtlijn inzake infrastructuur voor Ruimtelijke informatie in de Europese gemeenschap) en milieubeoordelingen (mer).

De EU-Milieuomnibus komt voort uit de politieke beleidslijnen van de Europese Commissie 2024-2029. De EU-Milieuomnibus heeft een drietal overkoepelende uitgangspunten:

- Het pakket beoogt een substantiële vermindering van administratieve lasten (≥25%), door harmonisatie, digitalisering en het schrappen van dubbele verplichtingen.
- Alle bestaande milieu- en natuurdoelen – zoals emissiereductie, recycling en natuurbescherming – blijven volledig intact. Vereenvoudiging mag hier geen afbreuk aan doen.
- De verwachting is dat eenvoudigere regels leiden tot snellere uitvoering van projecten, betere naleving en een efficiëntere realisatie van de groene transitie.

Deze Quickscan brengt op hoofdlijnen in kaart wat de te verwachten effecten zijn voor milieu, gezondheid en bedrijfsleven, en beoordeelt in hoeverre de voorgestelde vereenvoudigingen daadwerkelijk leiden tot minder administratieve lasten. De Quickscan is uitgevoerd op basis van het voorstel dat op 10 december 2025 is gepubliceerd. Er is geen rekening gehouden met de lopende onderhandelingen.

Centrale spanning

De kern van de opgave voor Nederland in de Brusselse onderhandelingen is het bewaken van de balans tussen twee doelen die de Commissie zelf als gelijkwaardig presenteert, maar die in de praktijk op gespannen voet staan: een substantiële vermindering van administratieve lasten enerzijds, en het volledig intact houden van bestaande milieu-, natuur en gezondheidsdoelstellingen anderzijds. Deze Quickscan laat zien dat deze spanning zich op vrijwel elk deelonderwerp concreet manifesteert: waar rapportage-, audit- of vertegenwoordigingsverplichtingen vervallen, neemt de informatiepositie van toezichthouders af, terwijl de Commissie stelt dat het beschermingsniveau ongewijzigd blijft. Zonder het uitvoeren, door de Commissie, van de gebruikelijke impact assessment is deze stelling van de Commissie niet te verifiëren.

Hoofdconclusies

1. De Milieuomnibus levert op onderdelen daadwerkelijke lastenverlichting op (met name minder rapportageverplichtingen bij batterijen en UPV, het schrappen van de SCIP-meldplicht en verplichte EMS-audits onder de RIE), maar deze verlichting is grotendeels procedureel en administratief van aard en niet onderbouwd met een impact assessment. Voor de voorstellen op het gebied van milieubeoordelingen is bovendien onzeker of de beoogde lastenverlichting daadwerkelijk wordt gerealiseerd; kortere termijnen en aanvullende afstemming kunnen juist tot extra lasten leiden. Daarbij geldt dat milieueffectrapportage primair een instrument is om de kwaliteit en zorgvuldigheid van de besluitvorming te versterken en niet enkel een administratieve last die moet worden verminderd.
2. Op meerdere onderdelen ontstaat een reëel risico op lastenverschuiving in plaats van lastenverlichting: van bedrijven naar overheden, toezichthouders en latere ketenpartijen, met name bij de RIE (EMS), de SCIP-database en het opschorten van de gemachtigd-vertegenwoordigersplicht onder UPV. Lastenverlichting bij UPV, batterijen en productinformatie is alleen aannemelijk wanneer digitale alternatieven niet alleen juridisch bestaan, maar ook praktisch betrouwbaar, toegankelijk en handhaafbaar zijn.
3. Voor de RIE hangen de effecten van het schrappen van de chemische inventarisatieplicht in het EMS af van de mate waarin bestaande kaders dezelfde informatie al afdekken, en juist daarover lopen de opvattingen uiteen. Het BNC-fiche wijst op een mogelijk informatietekort dat toezicht en handhaving bemoeilijkt, terwijl een belangenorganisatie voor het bedrijfsleven stelt dat deze informatie al beschikbaar is en dat handhaving van de plicht juist tot dubbele (administratieve) lasten leidt. De omvang van zowel het informatierisico als de lastenverlichting is zonder impact assessment daarom niet eenduidig vast te stellen. Voor de overige RIE-

onderdelen (audits, transformatieplannen en gefaseerde invoering) is het beeld overwegend neutraal tot positief voor het bedrijfsleven.

4. Voor batterijen geldt dat vereenvoudiging van etikettering, rapportage en informatievoorziening de traceerbaarheid van zorgwekkende stoffen kan verminderen, met mogelijke risico's voor opslag, gebruik, incidenten en verwerking van batterijafval; zolang het Digital Product Passport niet betrouwbaar functioneert, blijft onzeker of milieu- en gezondheidsrisico's tijdig zichtbaar zijn. Daarnaast leidt de wijziging van vervangbaarheid op celniveau naar moduleniveau naar verwachting tot meer materiaalgebruik en minder mogelijkheden voor reparatie en circulariteit, wat een overwegend negatief milieueffect oplevert.
5. Voor UPV geldt dat harmonisatie van rapportageverplichtingen en vereenvoudiging van de gemachtigd-vertegenwoordigersplicht administratieve lasten kunnen verlagen, maar ook risico's opleveren voor datakwaliteit, handhaafbaarheid en een gelijk speelveld, vooral wanneer informatie uit internationale ketens beperkt beschikbaar is.
6. Voor de SCIP-database geldt dat het schrappen van de meldplicht een reële lastenverlichting oplevert, vooral voor importeurs, terwijl een centrale informatiebron over zorgwekkende stoffen vervalt. Hierbij kan echter ook sprake zijn van een verschuiving van lasten en inspanning: de database vervult tevens een functie als handvat voor toezicht en handhaving, dat met het schrappen van de meldplicht wegvalt zonder dat duidelijk is welk instrument daarvoor in de plaats komt. De directe milieu-impact is beperkt, maar op langere termijn ontstaat een risico op informatieverlies, afhankelijk van de mate waarin het Digital Product Passport en artikel 33 REACH deze functie betrouwbaar opvangen.
7. Voor de INSPIRE-richtlijn geldt dat de verschuiving van geo-specifieke INSPIRE-verplichtingen naar bredere Europese open-data- en interoperabiliteitskaders kan leiden tot meer hergebruik van milieudata, minder dubbel werk en bredere toepassing van gegevens voor beleid, monitoring en innovatie. De baten zijn echter afhankelijk van een zorgvuldige implementatie van alternatieve dataportalen en standaarden. Bij een moeizame overgang ontstaat het risico van tijdelijk verminderde beschikbaarheid en betrouwbaarheid van (gezondheidsrelevante) milieudata.
8. Voor de verordening milieubeoordelingen (mer) bestaat het grootste juridisch-bestuurlijke risico. Verkorte termijnen en beperktere mer-beoordelingen kunnen leiden tot minder betrouwbare beoordelingen, meer juridische procedures achteraf en per saldo vertraging in plaats van versnelling. Hierbij speelt een punt dat de Commissie mer benadrukt: mer is bedoeld om de besluitvorming te verrijken en niet primair een administratieve last die moet worden geminimaliseerd.

Belangrijkste onzekerheden

- Het ontbreken van een degelijke impact assessment is een terugkerend probleem: voor vrijwel elk onderwerp geldt dat de daadwerkelijke effecten op milieu, gezondheid, bedrijfsleven en uitvoeringslasten niet kwantitatief zijn te onderbouwen op dit moment. Het ontbreken van een impact assessment maakt het lastig om de omvang van de verwachte lastenverlichting, lastenverschuiving en effecten op de thema's kwantitatief te onderbouwen. Deze Quickscan biedt daarom een eerste kwalitatieve duiding van de mogelijke effecten.
- Onduidelijk is of en hoe snel het Digital Product Passport (DPP) als vervanger van de SCIP-database operationeel en betrouwbaar zal functioneren. Praktisch gezien zou informatie uit de SCIP-database gebruikt kunnen worden voor een DPP. Belangrijk om de implementatie van DPP te monitoren.
- De praktische uitvoerbaarheid van de voorgestelde termijnen en het nieuwe centrale contactpunt voor milieubeoordelingen is onzeker, mede gelet op ervaringen met vergelijkbare trajecten (RED, NZIA, CRMA).
- Deze Quickscan is kwalitatief van aard en gebaseerd op literatuuronderzoek en interviews met experts van Arcadis, het RIVM en de Commissie mer. Er is geen input opgehaald van bedrijven of uitvoeringsorganisaties zelf, echter is er wel contact (interview/telefonisch/schriftelijk) geweest met VNO-NCW, VNCI, LTO en FME.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De Europese Commissie (hierna: Commissie) beoogt met voorstellen van de EU-Milieuomnibus[1] administratieve lasten te verlagen bij het bedrijfsleven. De aanleiding hiervoor ligt in de bredere Europese agenda om de concurrentiekracht van de EU te versterken, mede naar aanleiding van het Draghi-rapport[2] over Europese competitiviteit. Het uitgangspunt daarbij is dat Europese regelgeving eenvoudiger, uitvoerbaarder en minder belastend moet worden, zonder afbreuk te doen aan bestaande milieu- en gezondheidsdoelstellingen. Met andere woorden: de Commissie wil de uitvoering van milieuregels stroomlijnen, maar niet tornen aan het beschermingsniveau van die regels. Het BNC-fiche[3] over de EU-Milieuomnibus signaleert verschillende aandachtspunten en risico's bij het bepalen van de Nederlandse positie ten aanzien van de Commissievoorstellen (hierna: Europese voorstellen). Het kabinet verwelkomt de Milieuomnibus en onderschrijft de noodzaak om wet- en regelgeving te vereenvoudigen om zodoende de concurrentiekracht te verhogen en de transitie naar een schone, toekomstbestendige economie te versnellen.

De EU-Milieuomnibus komt voort uit de politieke beleidslijnen voor de volgende Europese Commissie 2024-2029. De EU-Milieuomnibus heeft een drietal overkoepelende doelstellingen:

- Het pakket beoogt een substantiële vermindering van administratieve lasten (≥25%), door harmonisatie, digitalisering en het schrappen van dubbele verplichtingen.
- Alle bestaande milieu- en natuurdoelen – zoals emissiereductie, recycling en natuurbescherming – blijven volledig intact. Vereenvoudiging mag hier geen afbreuk aan doen.
- De verwachting is dat eenvoudigere regels leiden tot snellere uitvoering van projecten, betere naleving en een efficiëntere realisatie van de groene transitie.

Om deze doelen te bereiken dient milieuwetgeving efficiënter en eenvoudiger gemaakt te worden, zodat dezelfde ambitieuze milieudoelen sneller en effectiever kunnen worden gerealiseerd zonder het beschermingsniveau te verlagen. Arcadis is door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (hierna: IenW) gevraagd om een Quickscan uit te voeren naar de maatschappelijke impact van de EU-Milieuomnibus. Daarbij gaan wij uit van een Quickscan waarin de effecten op het gebied van milieu, de gezondheid en het bedrijfsleven worden beschreven op basis van de Milieuomnibusvoorstellen van de Commissie.

Het betreft de volgende onderwerpen:
- Batterijenverordening;
- Uitgebreide Producenten Verantwoordelijkheid (UPV);
- Richtlijn Industriële Emissies (RIE);
- SCIP-database;
- INSPIRE-richtlijn; en
- Voorstellen voor het versnellen en stroomlijnen van milieueffectenrapportages (mer) en andere milieubeoordelingen.

1.2 Doelstelling en scope

Het doel van deze Quickscan is om op hoofdlijnen inzicht te geven in de verwachte maatschappelijke impact van de voorstellen uit de EU-Milieuomnibus op Nederland. Daarbij ligt de nadruk op de mogelijke effecten voor milieu, gezondheid en het bedrijfsleven. De focus ligt daarnaast ook op de vraag in hoeverre de voorstellen daadwerkelijk bijdragen aan vermindering van administratieve lasten.

---

[1] Europese Commissie, Directoraat-generaal Milieu, *Simplification of administrative burdens in environmental legislation*, 10 december 2025 (EU-Milieuomnibus).
[2] M. Draghi, *The future of European competitiveness – Part A: A competitiveness strategy for Europe,* September 2024.
[3] BNC-fiche Milieuomnibus, Kamerstukken II 2025/26, 22 112, nr. 4278.

De Quickscan richt zich specifiek op de Milieuomnibusvoorstellen[4] van de Commissie en de daarbij genoemde onderwerpen, namelijk de Richtlijn industriële emissies (Rie)[5], de Batterijenverordening[6], de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV), de SCIP-database, de INSPIRE-richtlijn[7] en milieueffectrapportage (mer) en andere milieubeoordelingen. Binnen deze scope worden de volgende centrale invalshoeken gehanteerd:

- Beoordeling van de mogelijke effecten en risico's van de voorstellen voor milieu, gezondheid en bedrijfsleven.
- Beoordeling van de mate waarin de voorstellen leiden tot verlichting of mogelijk verzwaring van de administratieve lasten voor ondernemers.

Voorliggende Quickscan heeft nadrukkelijk het karakter van een hoog-over, kwalitatieve analyse. De beoordeling is gebaseerd op beschikbare (literatuur)documenten, waaronder het BNC-fiche[8] en de relevante Commissievoorstellen, aangevuld met inzichten uit expertinterviews. Het onderzoek bevat geen kwantitatieve analyse of doorrekening van administratieve lasten. De uitkomsten moeten daarom worden gelezen als een eerste duiding van mogelijke maatschappelijke impact (zowel positieve als negatieve impact) en aandachtspunten voor verdere beleidsvorming en besluitvorming. Voor beter (kwantitatief) inzicht in de effecten op milieu- en gezondheidsbeleid en het bedrijfsleven, is een impact assessment nodig.

1.3 Te beantwoorden vragen

Gelet op de doelstelling en scope van deze Quickscan worden de volgende twee hoofdvragen beantwoord:

1. Wat is in Nederland de te verwachten (positieve en negatieve) impact van de Commissievoorstellen op de thema's milieu, gezondheid en bedrijfsleven, gelet op de volgende onderwerpen:
   - Batterijenverordening;
   - Uitgebreide Producenten Verantwoordelijkheid (UPV);
   - Richtlijn industriële emissies (RIE);
   - INSPIRE-richtlijn; en
   - Voorstellen voor het versnellen en stroomlijnen van milieueffectenrapportages (mer) en andere milieubeoordelingen.
2. In hoeverre zorgen de voorgestelde wijzigingen van de EU-Milieuomnibus voor verlaging van administratieve lasten?

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 1 beschrijft de aanleiding, doelstelling en scope van de Quickscan en formuleert de hoofdvragen die in dit rapport centraal staan. Hoofdstuk 2 licht de gehanteerde methodiek toe, waaronder de afbakening van het onderzoek, de wijze van dataverzameling en de belangrijkste beperkingen, onzekerheden en kennislacunes. In hoofdstuk 3 staat de inhoudelijke analyse van de voorstellen uit de EU-Milieuomnibus centraal. Per onderwerp wordt eerst ingegaan op de voorgestelde wijzigingen en vervolgens op de verwachte effecten voor milieu, gezondheid en bedrijfsleven. Hoofdstuk 4 gaat specifiek in op de administratieve lasten. Daarin wordt beoordeeld in hoeverre de EU-Milieuomnibus naar verwachting leidt tot lastenverlichting voor bedrijven, overheden en uitvoeringsorganisaties, en waar mogelijk sprake is van verschuiving van lasten in plaats van daadwerkelijke vermindering. Hoofdstuk 5 bevat de conclusies.

[4] Alle Milieuomnibusvoorstellen zijn te raadplegen via: Simplification of administrative burdens in environmental legislation - Environment.
[5] Richtlijn Industriële Emissies (RIE) 2010/75/EU.
[6] Batterijenverordening 2023/1542.
[7] Richtlijn inzake infrastructuur voor Ruimtelijke informatie en de Europese gemeenschap (INSPIRE-Richtlijn 2007/2).
[8] BNC-fiche Milieuomnibus, Kamerstukken II 2025/26, 22 112, nr. 4278.

2 Methodiek

2.1 Afbakening

Deze Quickscan is uitgevoerd als een kwalitatieve en verkennende analyse. Bij de beoordeling is uitgegaan van de Nederlandse context. De Quickscan gaat primair uit van het voorstel van de Europese Commissie zoals dit op 10 december 2025 is gepubliceerd, aangevuld met de Raadspositie van 24 juni 2026[9] voor zover die inmiddels duidelijkheid geeft over onderdelen van het pakket.

De Raad heeft een onderhandelingspositie bereikt voor de verordening en richtlijn over vereenvoudiging en vermindering van administratieve lasten en voor de wijziging van de INSPIRE-richtlijn. De onderhandelingen over de twee EPR/UPV-voorstellen zijn binnen de Raad stopgezet, en aan een Raadspositie over de verordening milieubeoordelingen wordt nog verder gewerkt.

De uiteindelijke voorstellen zijn echter het resultaat van onderhandelingen tussen de Commissie, de Raad en het Europees Parlement, die naar verwachting eind december 2026 zijn afgerond. Het is dan ook aannemelijk dat de uiteindelijke voorstellen op onderdelen een andere inhoud kennen dan de oorspronkelijke Commissievoorstellen en de huidige Raadspositie. In dat aannemelijke geval zullen de werkelijke gevolgen van deze voorstellen afwijken van hetgeen deze Quickscan weergeeft. De bevindingen uit onderhavige analyse moeten daarom gelezen worden als een eerste duiding van mogelijke effecten en aandachtspunten.

2.2 Dataverzameling

Voor deze analyse is gebruikgemaakt van een combinatie van literatuuronderzoek en expertinterviews. Deze combinatie is gekozen om zowel de inhoud van de relevante documenten te analyseren als om expertkennis uit de praktijk op te halen.

2.2.1 Literatuuronderzoek

Bij het literatuuronderzoek zijn relevante Commissievoorstellen over de EU-Milieuomnibus, het BNC-fiche, beschikbare beleidsdocumenten, (position) papers[10], studies en overige relevante publicaties geanalyseerd. Hierbij is een cut-off datum van 1 juli 2026 gehanteerd; publicaties die na deze datum zijn verschenen, zijn niet meegenomen in de analyse. Het literatuuronderzoek is erop gericht om de belangrijkste ontwikkelingen en aandachtspunten per thema in kaart te brengen, zodat een stevige inhoudelijke basis ontstaat voor de interviews en de verdere rapportage.

2.2.2 Expertinterviews

In totaal zijn 10 interviews afgenomen, zowel met experts van Arcadis als van het RIVM. De verschillende experts zijn zorgvuldig geselecteerd op basis van de verschillende onderwerpen van de EU-Milieuomnibus en de kennis en ervaring die ze met deze onderwerpen hebben. De interviews zijn semigestructureerd opgezet. Dit betekent dat is gewerkt met een vooraf opgestelde gespreksleidraad met vaste onderwerpen en kernvragen, zodat de gesprekken onderling vergelijkbaar zijn. Tegelijkertijd bood deze opzet ruimte om per gesprek door te vragen. Hierdoor konden zowel de vooraf geïdentificeerde aandachtspunten die uit het literatuuronderzoek naar boven zijn gekomen worden getoetst, als ook aanvullende inzichten worden opgehaald.

De interviews werden via Microsoft Teams gehouden en duurden circa 45-60 minuten. Ze werden afgenomen door consultants van Arcadis. Ook zijn de Commissie mer, VNO-NCW, VNCI, LTO en FME telefonisch of via Teams geconsulteerd over hun standpunt. De experts hebben de kans gehad om te reageren op de verwerking van de interviews in de Quickscan. De inbreng van deze partijen betrof de volgende onderwerpen:

[9] Raad van de Europese Unie, *Simplification; Council agrees negotiating stance to simplify and streamline environmental rules,* 24 juni 2026.

[10] Commissie voor de milieueffectrapportage, Milieuomnibus: wijzigingen en reflectie Commissie mer daarop (position paper), 20 mei 2026 (geraadpleegd via: Position paper Milieuomnibus); Rijksoverheid, NL Non-Paper on the Environment Omnibus (non-paper), 28 augustus (geraadpleegd via: NL Non-Paper on the Environment Omnibus | Rijksoverheid.nl); Vewin, Position paper milieuomnibus (position paper), april 2026 (geraadpleegd via: Milieuomnibus - Vewin).

- Commissie mer: interview over de Commissievoorstellen aangaande milieubeoordelingen.
- VNO-NCW: telefonische reactie over de Commissievoorstellen aangaande de RIE en SCIP-database.
- VNCI: schriftelijke reactie over de Commissievoorstellen aangaande de SCIP-database.
- FME: telefonische reactie en schriftelijke reactie over de Commissievoorstellen aangaande de SCIP-database, REACH, verpakkingen en UPV.
- LTO: schriftelijke reactie over de Commissievoorstellen aangaande biologisch pluimvee en niet-gespeende biggen.

De in deze Quickscan gehanteerde kwalificaties van effecten (zoals ‘positief’, ‘per saldo neutraal’, etc.) betreffen nadrukkelijk de eigen kwalitatieve inschatting van Arcadis. Deze beoordelingen zijn tot stand gekomen op basis van de opgehaalde informatie en vormen een eerste duiding van mogelijke effecten binnen de scope van dit onderzoek. De geïnterviewde experts (zowel intern als extern) hebben de kans gehad om te reageren op de verwerking van de input die ze hebben geleverd via de interviews, maar hebben deze kwalificaties van effecten zelf niet gegeven of toegekend. Waar in dit rapport een effect wordt geclassificeerd, betreft dit dus een interpretatie van Arcadis en mag dit niet worden gelezen als een letterlijke uitspraak van de betrokken experts. Deze werkwijze past bij het karakter van de Quickscan als kwalitatieve, verkennende analyse.

2.3 Beperkingen, onzekerheden en kennislacunes

Een kwantitatieve analyse naar de omvang van de effecten op milieu, gezondheid, bedrijfsleven en administratieve lasten is niet uitgevoerd. Daardoor kunnen de bevindingen uitsluitend worden beschouwd als een eerste kwalitatieve duiding van (mogelijke) effecten en risico’s. Daarnaast is de analyse gebaseerd op literatuuronderzoek en expertinterviews. Een bredere consultatie onder bedrijven, overheden of uitvoeringsorganisaties is niet uitgevoerd. Wel is er contact (telefonisch, per email en/of via Teams) geweest met VNO-NCW, VNCI, LTO en FME.

3 Inhoudelijke analyse

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat de inhoudelijke analyse van de voorstellen uit de EU-Milieuomnibus. De analyse vormt de basis voor de beantwoording van de eerste hoofdvraag: wat is in Nederland de te verwachten (positieve en negatieve) impact van de Commissievoorstellen op de thema's milieu, gezondheid en bedrijfsleven?

De analyse is opgebouwd per onderwerp dat binnen de scope van de Quickscan valt. Per onderwerp wordt eerst kort beschreven welke wijzigingen de EU-Milieuomnibus voorstelt. Vervolgens worden de verwachte effecten voor Nederland beoordeeld aan de hand van de drie thema's milieu, gezondheid en bedrijfsleven. Bij het hanteren van deze driedeling is een nadere begripsbepaling van belang. Waar in de effectbeoordeling onderscheid wordt gemaakt tussen 'milieu' en 'gezondheid', wordt met 'milieu' gedoeld op de gevolgen voor de fysieke leefomgeving (zoals natuur, water, bodem en emissies naar het milieu) en met 'gezondheid' op de gevolgen die specifiek doorwerken op de menselijke gezondheid.

De verwachte impact/effect wordt geduid met een van de volgende kwalificaties: positief, overwegend positief, per saldo neutraal, overwegend negatief, negatief of gemengd. De kwalificatie 'gemengd' wordt gebruikt wanneer zowel positieve als negatieve effecten worden verwacht die zich niet eenduidig tot één saldo laten herleiden. Deze duidingen zijn kwalitatief van aard.

Wanneer voor een thema geen impact of relevant effect is vastgesteld, wordt dit aangeduid als 'geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan'. De afwezigheid van een direct effect betekent daarbij echter niet dat indirecte effecten volledig kunnen worden uitgesloten. Dit geldt in het bijzonder voor de samenhang tussen milieu en gezondheid. Milieu en gezondheid zijn nauw met elkaar verbonden: waar in deze Quickscan milieueffecten worden geïdentificeerd, kunnen daaruit (bijvoorbeeld via verspreiding of blootstelling aan zorgwekkende stoffen) ook risico's voor gezondheid voortvloeien. Ook wanneer die gezondheidsrisico's niet expliciet uit de analyse naar voren zijn gekomen. Waar bij een onderwerp is aangegeven dat geen directe gezondheidseffecten zijn geïdentificeerd, betekent dit dus niet automatisch dat de gezondheidsrisico's zijn uitgesloten.

In dit hoofdstuk worden de volgende onderwerpen behandeld:

- Batterijenverordening;
- Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV);
- SCIP-database;
- Richtlijn industriële emissies;
- INSPIRE-richtlijn;
- Verordening versnellen milieubeoordelingen.

3.2 Batterijenverordening

3.2.1 Wijzigingen van de EU-Milieuomnibus

De Commissievoorstellen ten aanzien van de Batterijenverordening richten zich voornamelijk op de vereenvoudiging en vermindering van administratieve lasten voor zowel de Commissie als voor producenten. Zo vervangt de Milieuomnibus voor de etiketteringsverplichting de verwijzing naar gevaarlijke stoffen door een verwijzing naar Substances of Very High Concern (SVHC's) zoals gedefinieerd onder REACH[11]. Etikettering is alleen vereist voor SVHC's die aanwezig zijn in concentraties van 0,1 gewichtsprocent of hoger. Voor kwik, cadmium en lood blijven afzonderlijke regels gelden. De Milieuomnibus stelt voor om artikel 76, lid 4, van de Batterijenverordening aan te passen door de tweede, derde en vierde zin te schrappen. Daarmee vervalt de vaste verplichting voor de Europese Commissie om periodiek, onder meer iedere vier jaar, te rapporteren over de kwaliteit van de door lidstaten

[11] REACH-verordening (EG) nr. 1907/2006.

aangeleverde gegevens over batterijafvalbeheer. Ook wordt de definitie van producent uitgebreid zodat zij geldt voor alle partijen die batterijen in een lidstaat op de markt brengen vanuit een andere lidstaat of een derde land. Voor batterijen in lichte vervoermiddelen (LMT, zoals e-bikes) wordt de eis gewijzigd van vervanging op celniveau naar vervanging op moduleniveau door een onafhankelijke professionele reparateur.

Relatie met andere onderwerpen

- **Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV):** De meeste wijzigingen in de Milieuomnibus hebben geen directe invloed op de kern van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor batterijen. De belangrijkste UPV-gerelateerde wijziging voor batterijen is de verruiming van de definitie van "producent", waardoor ook grensoverschrijdende en online verkopers beter onder de producentenverantwoordelijkheid vallen, én de opschorting van de verplichting om in elke lidstaat waar batterijen of afvalbatterijen worden verkocht een gemachtigd vertegenwoordiger aan te wijzen. Daarnaast beïnvloedt het schrappen van de verplichte Commissie-review van gegevens over batterijafvalbeheer indirect de monitoring van UPV-systemen. De wijzigingen rond SVHC-etikettering en vervangbaarheid van batterijen hebben vooral betrekking op producteisen en niet op de UPV-systematiek. Voor een nadere analyse van de effecten van de wijzigingen rond gemachtigd vertegenwoordigers wordt verwezen naar paragraaf 3.3.

- **Digital Product Passport:** De wijzigingen in de Batterijenverordening passen binnen de bredere digitaliserings- en vereenvoudigingsdoelstelling van de Milieuomnibus. Terwijl de SCIP-database voor informatie over SVHC's wordt afgeschaft, wordt het Digital Product Passport steeds nadrukkelijker gepositioneerd als het centrale instrument voor product- en stoffeninformatie. De voorgestelde verduidelijking van de etiketteringsplicht voor SVHC's in batterijen sluit aan bij deze ontwikkeling. Hierdoor verschuift de nadruk van afzonderlijke rapportagesystemen naar digitale, product gebonden informatie-uitwisseling.

3.2.2 Effecten

COM(2025) 981 Proposal for a Regulation amending Regulation (EU) 2023/1542 and Regulation (EU) 2024/1244 as regards simplification of some requirements and reduction of administrative burden.		
Aspect EU-Milieuomnibus	**Duiding**	**Impact/effect** [12]
Verruiming definitie producent	De definitie van "producent" wordt verruimd zodat deze ook geldt voor partijen die vanuit een andere lidstaat of derde land batterijen op de Nederlandse markt brengen, ongeacht de verkoopmethode. Dit maakt de producentenverantwoordelijkheid consistenter en moet grensoverschrijdende en online verkopers beter onder de regels laten vallen.	**Milieu:** positief, kan bijdragen aan een gelijker speelveld voor batterijverantwoordelijkheid bij producenten, maar het milieueffect is vooral indirect.[13] **Gezondheid:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Bedrijfsleven:** positief, potentieel meer duidelijkheid en een gelijker speelveld voor producenten, afhankelijk van de handhaafbaarheid richting buitenlandse verkopers.[14]
Aanpassing etikettering Substances of Very	Versoepeling van etikettering en rapportage (drempel van 0,1 gewichtsprocent) kan leiden tot minder transparantie over zorgwekkende stoffen in batterijen. Minder monitoring en	**Milieu:** negatief, hogere kans dat SVHC's onopgemerkt in het milieu terechtkomen doordat alleen stoffen boven de gewichtsdrempel gemeld hoeven te worden.[15]

[12] Beoogde effecten zijn geanalyseerd op basis van een interview met een expert opkomende technologieën en batterijen van het RIVM.
[13] Gebaseerd op BNC-fiche.
[14] Idem.
[15] Gebaseerd op expertinterview RIVM over batterijen en BNC-fiche.

High Concern (SVHC's)	informatievoorziening kunnen gevolgen hebben voor traceerbaarheid, risicobeoordeling en milieubescherming. De relatie tussen stoffen-, product- en afvalregelgeving is bovendien complex; inconsistenties in datadefinities of meeteenheden kunnen tot onduidelijkheden of fouten leiden.	**Gezondheid:** negatief, minder zicht op aanwezige stoffen bemoeilijkt risicobeoordeling van blootstelling. Denk aan incidenten met batterijen, de veiligheidsregio weet dan niet welke stoffen er vrijkomen.[16] **Bedrijfsleven:** gemengd, vereenvoudiging van rapportage, maar onzeker of dit daadwerkelijk lasten vermindert door samenloop met andere stoffenregelgeving.[17]
Wijziging verwijderbaarheid en vervangbaarheid van batterijen	Voor batterijen in lichte vervoermiddelen (LMT, zoals e-bikes) wordt de eis gewijzigd van vervanging op celniveau naar vervanging op moduleniveau door een onafhankelijke professionele reparateur. Dit is bedoeld om veiligheidsrisico's te beperken.	**Milieu:** overwegend negatief. De verschuiving van vervangbaarheid op celniveau naar moduleniveau kan leiden tot meer materiaalgebruik, meer afvalstromen en minder mogelijkheden voor reparatie, refurbishment en circulariteit. Het belangrijkste potentiële voordeel zou kunnen zijn een verbetering van de veiligheid bij reparaties, maar de omvang van dat voordeel is op basis van de beschikbare informatie nog onvoldoende onderbouwd.[18] **Gezondheid:** onbekend. De wijziging kan de veiligheid van reparaties vergroten doordat niet meer op celniveau hoeft te worden gewerkt. Daar staat tegenover dat vervanging van volledige modules kan leiden tot grotere afval- en verwerkingsstromen, met mogelijke indirecte gezondheids- en arborisico's bij opslag, transport en recycling van batterijen.[19] **Bedrijfsleven:** per saldo neutraal. De wijziging kan refurbishment-, reparatie- en circulaire bedrijfsmodellen bemoeilijken doordat vervanging van afzonderlijke batterijcellen niet langer noodzakelijk is. Bijv., voor importeurs van batterijen betekent vervanging op moduleniveau meer opslag, en dus een groter risico op (arbo)incidenten.[20]
Aanpassen artikel 76, lid 4, van de Batterijenverordening door de tweede, derde en vierde zin te schrappen	Hiermee vervalt de vaste verplichting voor de Europese Commissie om periodiek, onder meer iedere vier jaar, te rapporteren over de kwaliteit van de door lidstaten aangeleverde gegevens over batterijafvalbeheer. De onderliggende gegevensrapportage door lidstaten blijft echter bestaan; de wijziging beoogt vooral een flexibeler proces voor beoordeling en eventuele publicatie van analyses door de Commissie	**Milieu:** overwegend negatief. Minder zicht op de kwaliteit van nationale afvalgegevens. Hierdoor wordt het moeilijker vast te stellen of inzamelings-, recycling- en terugwindoelstellingen daadwerkelijk worden gehaald. Problemen rond batterijafvalstromen kunnen minder snel zichtbaar worden.[21] **Gezondheid:** overwegend negatief. Minder zicht op aanwezige stoffen bemoeilijkt risicobeoordeling van blootstelling.[22]

[16] Gebaseerd op expertinterview RIVM over batterijen.
[17] Gebaseerd op expertinterview RIVM over batterijen en BNC-fiche.
[18] Gebaseerd op expertinterview RIVM over batterijen.
[19] Idem.
[20] Idem.
[21] Gebaseerd op expertinterview RIVM over batterijen en BNC-fiche.
[22] Gebaseerd op expertinterview RIVM over batterijen en BNC-fiche.

		Bedrijfsleven: per saldo neutraal, weinig directe bedrijfsimpact. Bijdrage aan vereenvoudiging van het regelgevings- en monitoringssysteem, geen directe wijziging van verplichtingen voor producenten.[23]
Digital Product Passport als centraal instrument voor product- en stoffeninformatie	Het Digital Product Passport (DPP) wordt gezien als belangrijk instrument voor traceerbaarheid van stoffen. Het batterij-DPP is juridisch vastgesteld in de Batterijenverordening, met verplichte invoerdatum van februari 2027. Het DDP bevindt zich in de implementatiefase, maar een deel van de technische standaarden en governance-afspraken en praktijkervaring moet nog worden ontwikkeld. Hierdoor bestaat onzekerheid of het systeem vanaf de start voldoende betrouwbaar en volledig functioneert om bestaande informatie- en rapportagesystemen zonder risico te vervangen	**Milieu:** overwegend positief, door betere traceerbaarheid, recycling en inzicht in materiaalstromen. Risico's vooral indien monitoring van SVHC's tijdelijk verslechtert bij onvoldoende datakwaliteit of een moeizame transitie vanuit andere systemen.[24] **Gezondheid:** overwegend positief, meer toegankelijke informatie over stoffen en batterijkenmerken. Bij incidenten tijdens gebruik, opslag (relevant in Nederland) en verwerking kunnen risico's worden beperkt. Bij onbetrouwbare gegevens (mogelijk in transitieperiode) kunnen de risico's juist groter worden.[25] **Bedrijfsleven:** per saldo neutraal: op lange termijn potentieel efficiëntere informatie-uitwisseling en meer transparantie; op korte termijn extra implementatiekosten, administratieve inspanningen en afhankelijkheid van internationale ketendata. Producenten en importeurs, vooral van buiten Europa, ondervinden onzekerheid over hoe aan nieuwe informatieplichten voldaan moet worden.[26]

3.3 Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV)

3.3.1 Wijzingen van de EU-Milieuomnibus

De Commissie wijzigt niet de kern van de UPV. Producenten blijven verantwoordelijk voor het financieren van de inzameling en verwerking van hun producten aan het einde van de levensduur. De wijzigingen richten zich uitsluitend op het vereenvoudigen van administratieve verplichtingen. Producenten blijven verantwoordelijk voor het rapporteren van de hoeveelheden producten die zij op de markt brengen, maar de frequentie van die rapportages wordt geharmoniseerd. Voorgesteld wordt dat rapportage maximaal één keer per kalenderjaar plaatsvindt voor het voorafgaande kalenderjaar. Daarmee vervallen de verschillen tussen lidstaten ten aanzien van de rapportagefrequentie.

Daarnaast zullen producenten die producten verkopen in andere lidstaten dan die waar zij gevestigd zijn, kunnen beslissen of zij in die lidstaten een gemachtigde vertegenwoordiger aanwijzen met betrekking tot de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor afvalbeheervereisten.

[23] Gebaseerd op BNC-fiche.
[24] Gebaseerd op expertinterview RIVM over batterijen en expertinterview Arcadis over UPV/Circulaire economie.
[25] Gebaseerd op expertinterview RIVM over batterijen en BNC-fiche.
[26] Idem.

3.3.2 Effecten

COM(2025) 980 Simplifying for sustainable competitiveness		
Aspect EU-Milieuomnibus	**Duiding**	**Impact/effect[27]**
Harmonisatie: rapportage verplichting naar max. 1x per jaar	De Omnibus richt zich op harmonisatie van rapportageverplichtingen, waarbij producenten maximaal één keer per kalenderjaar rapporteren over het voorafgaande jaar.	**Milieu:** beperkt negatief, harmonisatie van de rapportagefrequentie naar maximaal één keer per jaar leidt op zichzelf niet direct tot milieueffecten. Een mogelijk aandachtspunt is dat informatie minder frequent beschikbaar komt en daardoor onvoldoende betrouwbaar is.[28] **Gezondheid:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Bedrijfsleven:** gemengd, harmonisatie van rapportagefrequenties kan lasten verlagen, maar de kwaliteit en controleerbaarheid van data blijven cruciaal.[29] Bij sommige maatregelen staat de administratieve inspanning echter niet in verhouding tot de milieuwinst, vooral voor mkb-bedrijven. Daarnaast wordt erop gewezen dat systemen in de praktijk moeilijk uitvoerbaar of controleerbaar kunnen zijn wanneer datakwaliteit onvoldoende is of effectieve handhaving ontbreekt.[30] Potentiële vermindering van rapportagefrequentie, maar onzeker of dit netto lastenverlichting oplevert.[31]
Vereenvoudiging met betrekking tot vertegenwoordigers	Een producent met een vestiging in een lidstaat in de EU, die ook dergelijke producten verhandelt in een andere lidstaat, wordt niet meer verplicht om in deze andere lidstaat een gemandateerde vertegenwoordiger aan te wijzen. De verplichting blijft wel bestaan voor producenten uit derde landen die géén vestiging hebben in de EU.	**Milieu:** overwegend negatief, omdat het wegvallen van de verplichting om een gemachtigd vertegenwoordiger aan te wijzen de handhaafbaarheid van UPV-verplichtingen bij grensoverschrijdende verkoop kan verminderen. Hierdoor neemt het risico toe dat producenten hun verplichtingen niet volledig nakomen. Milieudoelen kunnen hierdoor onder druk komen te staan.[32] **Gezondheid:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Bedrijfsleven:** overwegend negatief, omdat het wegvallen van de verplichting om een gemachtigd vertegenwoordiger aan te wijzen de handhaafbaarheid van UPV-verplichtingen bij grensoverschrijdende verkoop kan verminderen. Hierdoor ontstaat een groter risico dat producenten die rechtstreeks producten op de Nederlandse markt brengen hun verplichtingen niet of niet volledig nakomen. Dit kan

[27] Beoogde effecten zijn geanalyseerd op basis van een interview met een expert circulaire economie van Arcadis, expert interview RIVM over UPV/circulaire economie en telefonisch consult met belangenorganisatie.
[28] Gebaseerd op BNC-fiche, expertinterview Arcadis over UPV/circulaire economie en input dossierhouder ministerie.
[29] Gebaseerd op BNC-fiche, expertinterview Arcadis over UPV/circulaire economie en consultatie belangenorganisatie.
[30] Gebaseerd op consultatie belangenorganisatie.
[31] Gebaseerd op BNC-fiche en consultatie belangenorganisatie.
[32] Gebaseerd op consultatie belangenorganisatie, input dossierhouder ministerie en expertinterview Arcadis over UPV/circulaire economie.

		het gelijke speelveld verstoren, zeker wanneer toezicht en handhaving in de praktijk lastig uitvoerbaar zijn.[33] Ook is er een risico op concurrentienadeel voor bedrijven die wel investeren in naleving en transparantie.[34]
Afval	Producenten die producten verkopen in andere lidstaten dan die waar zij gevestigd zijn, zullen kunnen beslissen of zij in die lidstaten een gemachtigde vertegenwoordiger aanwijzen met betrekking tot de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor afvalbeheervereisten	**Milieu:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen **Gezondheid:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Bedrijfsleven:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan.

3.4 SCIP-database

3.4.1 Wijzigingen van de EU-Milieuomnibus

De SCIP-database (*Substances of Concern In articles as such or in complex objects/Products*) is onder de Kaderrichtlijn afvalstoffen[35] opgezet als databank voor informatie over zorgwekkende stoffen in producten. Sinds januari 2021 geldt een meldplicht voor bedrijven die een voorwerp produceren, assembleren, importeren of distribueren dat een onder REACH op de kandidaatslijst[36] geplaatste Substances of Very High Concern (SVHC) bevat in een concentratie van meer dan 0,1 gewichtsprocent. Met de EU-Milieuomnibus stelt de Commissie voor om de meldplicht voor de SCIP-database te schrappen. Concreet vervalt de verplichting voor leveranciers om gegevens over SVHC's aan de database aan te leveren (artikel 9 van Richtlijn 2008/98/EG). De reeds gemelde gegevens blijven behouden en worden door het Europees Agentschap voor chemische stoffen (ECHA) beheerd. Er hoeft echter geen nieuwe informatie meer te worden ingevoerd.

3.4.2 Effecten

COM 2025 985 1 EN ACT part1 v6 en COM 2025 980 1 EN ACT part1 v8		
Aspect EU-Milieuomnibus	**Duiding**	**Impact/effect[37]**
Schrappen van de meldplicht aan de SCIP-database.	De verplichting voor leveranciers om gegevens over SVHC's aan de SCIP-database te melden, wordt ingetrokken (artikel 9 van de Kaderrichtlijn afvalstoffen).	**Milieu:** neutraal tot overwegend negatief. Geïnterviewden geven enerzijds aan dat met het verdwijnen van de database een informatiebron vervalt over de aanwezigheid van zorgwekkende stoffen in producten, waardoor het lastiger wordt te achterhalen wat in het product zit en hoe daarmee moet worden omgegaan. Anderzijds wordt benoemd dat de database onvoldoende controleerbaar is en onjuiste gegevens bevat. De directe milieu-impact is waarschijnlijk beperkt, omdat de database in de praktijk weinig wordt gebruikt en het gevraagde detailniveau (op artikel-

[33] Gebaseerd op consultatie belangenorganisatie, input dossierhouder ministerie en BNC-fiche.
[34] Gebaseerd op consultatie belangenorganisatie en BNC-fiche.
[35] Kaderrichtlijn afvalstoffen, Richtlijn 2008/98/EG.
[36] Kandidaatslijst van zeer zorgwekkende stoffen voor autorisatie, European Chemicals Agency (ECA) (geraadpleegd via: Kandidaatslijst van zeer zorgwekkende stoffen voor autorisatie - ECHA).
[37] Beoogde effecten zijn geanalyseerd op basis van een interview met experts SCIP-database van het RIVM, FME en VNO-NCW en literatuuronderzoek.

		/voorwerpniveau) niet aansluit bij de manier waarop afvalverwerkers producten daadwerkelijk verwerken. Het gaat vooral om potentieel informatieverlies dat zich op langere termijn manifesteert. Kanttekening: de informatieplicht uit artikel 33 REACH overlapt grotendeels met de SCIP-verplichting[38] en blijft van kracht richting professionele/industriële afnemers, maar de informatie staat niet langer centraal, waardoor het voor consumenten minder inzichtelijk is en een prikkel voor bedrijven om alternatieven te gebruiken deels wegvalt.[39] **Gezondheid:** neutraal tot overwegend negatief. Net als voor milieu geldt dat met het wegvallen van de database een informatiebron over zorgwekkende stoffen vervalt. Dit betekent minder handelingsperspectief. Hierdoor kunnen gezondheidsrisico's bij gebruik, opslag, incidenten, recycling en afvalverwerking later in beeld komen. Tegelijkertijd geldt dat de database in de praktijk beperkt wordt gebruikt en dat de kwaliteit en controleerbaarheid van de gegevens niet altijd voldoende zijn. Het effect betreft daarom vooral een risico op informatieverlies op langere termijn.[40] **Bedrijfsleven:** positief. Het schrappen levert een administratieve lastenverlichting op (met name voor importeurs van producten van buiten de EU) die anders zelf moeten achterhalen (of via eigen analyses vaststellen) welke zorgwekkende stoffen in elk onderdeel aanwezig zijn.[41] Daarbij wordt door belangenorganisaties opgemerkt dat een belangrijk deel van de informatieverplichting reeds voortvloeit uit artikel 33 REACH en dat de extra inspanning voor SCIP volgens hen niet altijd in verhouding staat tot de meerwaarde van de database.[42]
Overgang naar digitale productinformatiesystemen zoals Digital Product Passports* *Dit is geen daadwerkelijk voorstel, maar een argument van de CIE waarom schrappen van SCIP gerechtvaardigd zou zijn.	De beoogde rol van de database wordt geleidelijk overgenomen door de EU-chemicaliënwetgeving – in het bijzonder het *One Substance One Assessment*-pakket (OSOA) – en door het Digital Product Passport.	**Milieu:** gemengd, afhankelijk van de implementatie. Een DPP kan een goede basis vormen mits het aansluit bij de praktijk van downstream users en afvalverwerkers (partijen in de gehele keten) en daadwerkelijk blootstelling en emissies van zorgstoffen helpt voorkomen. De SCIP-database zou zo'n DPP kunnen voeden; bij het wegvallen ervan moet nog steeds informatie voor het DPP worden aangeleverd, maar de vorm en hoeveelheid kunnen veranderen.[43] **Gezondheid:** gemengd, zolang een goed functionerend op de praktijk aansluitend alternatief ontbreekt, blijft het risico bestaan dat zicht op zorgwekkende stoffen tijdelijk of structureel afneemt. Het OSOA-pakket en het toekomstige Common Data Platform on Chemicals

[38] European Chemicals Agency – First ex-post Evaluation of SCIP, PwC, May 2022.
[39] Gebaseerd op expertinterview RIVM over SCIP-database en REACH en consultatie belangenorganisaties.
[40] Gebaseerd op expertinterview RIVM over SCIP-database en REACH.
[41] Gebaseerd op expertinterview FME over SCIP-database en REACH en consultatie belangenorganisatie.
[42] Gebaseerd op consultatie belangenorganisatie.
[43] Gebaseerd op expertinterview RIVM over SCIP-database en REACH, consultatie belangenorganisatie en BNC-fiche.

		(CDPC) kunnen bijdragen aan een betere beschikbaarheid en ontsluiting van chemische informatie. Tegelijkertijd is nog onduidelijk in hoeverre deze systemen de huidige functie van de SCIP-database ten aanzien van informatie over de aanwezigheid van SVHC's in specifieke producten volledig zullen overnemen.[44] **Bedrijfsleven:** gemengd, een goed vormgegeven digitaal alternatief kan lasten verlagen, maar vraagt zorgvuldige inrichting.[45]

3.5 Richtlijn industriële emissies

3.5.1 Wijzigingen van de EU-Milieuomnibus

De Commissie stelt voor om de verplichtingen rondom het milieumanagementsysteem (EMS) te vereenvoudigen. Zo kunnen meerdere installaties van dezelfde onderneming binnen één lidstaat onder één EMS worden gebracht. Daarnaast vervallen verschillende verplichtingen. Het gaat om de verplichte inventarisatie van gevaarlijke stoffen, de verplichte chemische risicoanalyses, de analyse van substitutiemogelijkheden voor gevaarlijke stoffen, de verplichte audit van EMS en de verplichting om transformatieplannen in het EMS op te nemen. Ook wordt de termijn voor implementatie van EMS verschoven van 2027 naar 2030.

Het voorstel bevat ook verschillende aanpassingen die de toepassing van innovatieve en koolstofarme productietechnieken moeten vergemakkelijken, zoals waterstofverbranding, oxy-fuel verbranding (zuurstofverrijkte verbranding ten behoeve van CO_2-afvang) en nieuwe staalproductieprocessen. Zo wordt de term ''pig'' geschrapt om het aan te laten sluiten bij de EU's Emissions Trading System en om uiteindelijk het vergunnen van nieuwe en schonere technieken die de traditionele ijzer- en staalproductie kunnen vervangen, te versimpelen.

Tevens worden enkele sectorspecifieke wijzigingen voorgesteld voor de veehouderij. De Commissie stelt voor om biologische pluimveebedrijven uit de reikwijdte van de RIE te halen en om niet-gespeende biggen niet langer mee te laten tellen bij de berekening van de installatiecapaciteit.

De Commissie stelt in het kader van RIE ten slotte overgangsbepalingen voor zodat drie verschillende nieuwe verplichtingen uit de richtlijn (eisen met betrekking tot gevaarlijke stoffen, monitoring van bodem en grondwater en laboratoriumkwaliteit) gefaseerd kunnen worden ingevoerd. Dit voorkomt dat op grote schaal (RIE-gerelateerde) vergunningen direct moeten worden herzien.

3.5.2 Effecten

COM(2025) 986 Proposal for a Directive amending Directives 2008/98/EC, 2010/75/EU, (EU) 2015/2193 and (EU) 2024/1785 of the European Parliament and of the Council as regards simplification of some requirements and reduction of administrative burden		
Aspect EU-Milieuomnibus	**Duiding**	**Impact/effect[46]**

[44] Gebaseerd op expertinterview RIVM over SCIP-database en REACH.
[45] Gebaseerd op consultatie belangenorganisatie en BNC-fiche.
[46] Beoogde effecten zijn geanalyseerd op basis van een interview met experts RIE en opkomende technologieën en batterijen van het RIVM, en experts RIE van Arcadis.

Vereenvoudiging van milieubeheersystemen (MBS)	Momenteel schrijft de richtlijn een MBS voor elke installatie voor, terwijl het voorstel van de Commissie toelaat om binnen eenzelfde lidstaat een MBS op bedrijfsniveau op te zetten.	**Milieu:** gemengd, namelijk, in combinatie met de erkenning van ISO 14001, als voldoende invulling van de EMS-verplichting, vermindert dit de last van dubbele EMS-documentatie, herhaalde verificaties en onnodige aanpassingen van bestaande geïntegreerde systemen.[47] **Gezondheid:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Bedrijfsleven:** positief, het voorstel voor het milieumanagementsysteem (EMS) op bedrijfsniveau binnen dezelfde lidstaat voorkomt dat bedrijven met meerdere locaties of complexe geïntegreerde installaties hun documentatie meerdere keren moeten opstellen.[48]
Inventarisatie chemische stoffen en risicobeoordeling.	Geen verplichte inventarisatie van chemische stoffen en risicobeoordeling.	**Milieu:** overwegend negatief, effecten kunnen buiten Nederland groter zijn wanneer aanvullende nationale regelgeving minder vergaand is. Nederland beschikt over verschillende wettelijke kaders die bescherming bieden (zie hieronder)[49], maar deze dekken niet volledig dezelfde informatie af als de RIE. Met name voor stoffen die tijdens processen ontstaan, kan hierdoor relevante informatie verloren gaan.[50] **Gezondheid:** gemengd, geïnterviewde experts geven aan dat de registratie en beheersing van gevaarlijke stoffen in de praktijk niet primair vanuit de RIE worden gestuurd, maar ook vanuit arbeidsveiligheid (OSH), en CLP en REACH (gericht op het beschermen van gezondheid van mens en milieu). Deze kaders dragen bij aan de bescherming van mens en milieu, waardoor de bescherming grotendeels via andere wettelijke kaders geborgd blijft.[51] Tegelijkertijd dekken deze kaders niet volledig dezelfde informatie af als de RIE. Met name voor stoffen die tijdens industriële processen ontstaan, kan het schrappen van de verplichte inventarisatie en risicobeoordeling leiden tot een verminderd inzicht in gezondheids- en milieurisico's.[52] Echter, in het BNC fiche wordt gesteld dat zonder deze gerapporteerde informatie het lastig is te bepalen welke maatregelen nodig zijn om tot een bepaald beschermingsniveau van mens en milieu te komen en kan het voor bevoegde gezagen moeilijk zijn om hun wettelijke toezichtstaken uit te oefenen.[53] **Bedrijfsleven:** positief, de verplichting voor een chemische stoffeninventaris leidde in Nederland tot dubbele lasten vanwege de Nederlandse regelgeving op het gebied van ZZS stoffen. De Nederlandse ZZS verplichtingen gelden voor alle bedrijven/sectoren die

[47] Gebaseerd op expertinterview Arcadis over RIE en BNC-fiche.
[48] Gebaseerd op expertinterview Arcadis over RIE en op consultatie belangenorganisatie.
[49] Gebaseerd op BNC-fiche en expertinterview Arcadis over RIE.
[50] Gebaseerd op input dossierhouder ministerie.
[51] Gebaseerd op expertinterview Arcadis over RIE en BNC-fiche.
[52] Gebaseerd op input dossierhouder ministerie.
[53] Gebaseerd op BNC-fiche.

		onder de RIE vallen. Het bedrijfsleven onderschrijft het voorstel daarom om deze verplichte inventarisatie te schrappen.[54]
Verplichting audits	De verplichting op een onafhankelijke audit van het EMS wordt ingetrokken.	**Milieu:** neutraal, gerichte controle op concrete milieueffecten (door onderstaand genoemde voorbeelden) kan effectiever zijn dan brede systeemaudits waarbij mogelijk meer tijd gaat naar documentatie dan daadwerkelijke aandacht voor milieu. Bestaande systemen zoals EMAS (Eco-Management and Audit Scheme) en ISO 14001 bevatten namelijk al strenge auditvereisten.[55] In de RIE is echter geen verplichting opgenomen voor een EMS dat voldoet aan een van deze twee, waardoor het vervallen van de verplichte uit de audit ertoe kan leiden dat de kwaliteit van de informatie in het EMS minder wordt getoetst.[56] **Gezondheid:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Bedrijfsleven:** positief, de verplichting tot audits en de voorbereiding daarop worden als tijdrovend en organisatorisch belastend ervaren. Vereenvoudiging kan positief uitpakken wanneer bedrijven minder tijd besteden aan administratieve controle en meer aan inhoudelijke verbetertrajecten en risicobeheersing. Dit is mogelijk de meest concrete kans op vermindering van administratieve lasten in de vorm van advieskosten, voorbereidingswerk en onevenredige gevolgen voor alle bedrijven en met name onevenredige gevolgen voor mkb-bedrijven.[57] Wel bestaat het risico dat sprake is van een lastenverschuiving in plaats van daadwerkelijke lastenverlichting. Wanneer de verplichte audits vervallen, kan meer inspanning nodig zijn van bevoegde gezagen en omgevingsdiensten om de kwaliteit en werking van het milieumanagementsysteem te beoordelen.
Transformatieplannen	Transformatieplannen worden niet meer verplicht.	**Milieu:** beperkt negatief, want het wegvallen van een transformatieplan kan worden gedekt door vergelijkbare verplichtingen zoals de CSRD.[58] Echter bevat een transformatieplan ook items, zoals routekaarten met maatregelen of plannen voor het minimaliseren van afvalstromen, die niet in de CSRD meegenomen worden, waardoor de aanjagende functie wegvalt.[59] **Gezondheid:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Bedrijfsleven:** positief, het schrappen van de verplichting voor indicatieve transformatieplannen voorkomt een extra laag van planning en rapportage. Transitiepaden zijn

[54] Gebaseerd op consulatie belangenorganisatie en expertinterview Arcadis over RIE.
[55] Gebaseerd op expertinterview Arcadis over RIE en op consulatie belangenorganisatie.
[56] Gebaseerd op input dossierhouder ministerie.
[57] Gebaseerd op consultatie belangenorganisatie en expertinterview Arcadis over RIE.
[58] Gebaseerd op expertinterview Arcadis over RIE.
[59] Gebaseerd op input dossierhouder ministerie.

		strategische processen op bedrijfsniveau; daarom wordt het niet wenselijk geacht om hiervoor installatie-specifieke plannen onder de IED op te leggen.[60]
Biologische pluimvee	Biologische pluimvee wordt uitgesloten van het toepassingsgebied van de RIE.	**Milieu:** neutraal, in de Nederlandse situatie. De uitsluiting van biologisch pluimvee van de RIE verandert niet automatisch de overige milieueisen. De praktische gevolgen zijn daarom naar verwachting beperkt. Deze beoordeling kan echter niet worden gebaseerd op de veronderstelling dat voor biologische pluimveestallen de reguliere Bal-emissiegrenswaarden voor ammoniak en fijnstof gelden: biologische stallen zijn daarvan uitgezonderd. Het uiteindelijke effect hangt af van de overige eisen die voor de betrokken bedrijven blijven gelden en van eventuele toekomstige aanpassing van het Bal.[61] **Gezondheid:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Bedrijfsleven:** neutraal, mogelijke lastenverlichting hangt mede af van toekomstige keuzes in de Nederlandse implementatie en regelgeving. Regeldruk wordt alleen verlaagd als de Nederlandse wetgever geen eisen meer gaat stellen aan biologische pluimveebedrijven.[62]
Niet-gespeende biggen	Niet-gespeende biggen worden uitgesloten van capaciteitsberekeningen van landbouwbedrijven.	**Milieu:** neutraal. Niet-gespeende biggen worden in de Nederlandse praktijk bij de bepaling van de RIE-drempelwaarde al niet afzonderlijk meegeteld.[63] **Gezondheid:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Bedrijfsleven:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan.
Versimpelen pad decarbonisatieprojecten	Wijzigingen van de overgangsbepalingen van de herziene IED bieden de lidstaten, bevoegde autoriteiten en exploitanten meer tijd om aan sommige van de nieuwe of herziene bepalingen te voldoen en verschaffen tegelijkertijd duidelijkheid over wanneer die bepalingen van toepassing zijn.	**Milieu:** gemengd, de geactualiseerde IED gaat uit van een ‘integrale benadering’ waarbij ook klimaatbescherming moet worden meegenomen. Hierdoor ontstaat meer ruimte om decarbonisatieprojecten, waaronder op waterstof gebaseerde processen, binnen een integrale afweging te beoordelen. Bij dergelijke projecten kunnen CO_2-emissies sterk afnemen, terwijl de NOx-concentratie in rookgassen hoger kan uitvallen dan bij conventionele processen. Er is nog onvoldoende bekend wat de gevolgen zijn voor NOx-emissies en depositie op gevoelige gebieden. Op basis van enkele individuele casuïstiek is echter bekend dat dit niet tot een verhoogde NOx vracht of toename in depositie leidt.[64]

[60] Gebaseerd op expertinterview Arcadis over RIE en op consultatie belangenorganisatie.
[61] Gebaseerd op consultatie belangenorganisatie en www.iplo.nl (emissiearme stal pluimvee fijnstof en emissiearme stal pluimvee ammoniak).
[62] Idem.
[63] Idem.
[64] Gebaseerd op expertinterview Arcadis over RIE, consultatie belangenorganisatie en input dossierhouder ministerie.

		Gezondheid: geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Bedrijfsleven:** positief, om de overgang naar schone energie en koolstofarme technologieën te vereenvoudigen, moet de inzet van op waterstof gebaseerde industriële processen worden ondersteund. Aangezien bij de verbranding van waterstof geen CO_2 gevormd wordt, is de concentratie van NO_x bij eenzelfde energieopbrengst in de rookgassen hoger. De grenswaarden voor NO_x-emissies die momenteel zijn vastgesteld in de IED en de MCPD houden nog geen rekening met deze toename van het gebruik van waterstof en de vorming van door NO_x veroorzaakte NO_x-emissies. De integrale aanpak conform de geactualiseerde IED op NO_x biedt dus mogelijkheden voor het realiseren van lowcarbon technologies.[65]
Vereenvoudiging van de rapportage over industriële emissies	Exploitanten in de veehouderij en aquacultuur zullen worden vrijgesteld van rapportage over het gebruik van water, energie en materialen in het kader van de wetgeving inzake rapportage over industriële emissies	**Milieu:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Gezondheid:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Bedrijfsleven:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan.
Gerichte wijzigingen met het oog op vereenvoudiging	De richtlijn inzake middelgrote stookinstallaties (10) om de vereisten voor noodaggregaten ter ondersteuning van grote datacentra te versoepelen	**Milieu:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Gezondheid:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Bedrijfsleven:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan.
Implementatieperiode	Overgangsbepalingen worden voorgesteld zodat drie verschillende nieuwe verplichtingen uit de richtlijn gefaseerd kunnen worden ingevoerd. Dit voorkomt dat op grote schaal (RIE-gerelateerde) vergunningen direct moeten worden herzien	**Milieu:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Gezondheid:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Bedrijfsleven:** positief, hierdoor kunnen bedrijven vergunningswijzigingen efficiënter plannen en dit voorkomt dat bedrijven vanwege onzekerheid steeds opnieuw beoordelingen moeten uitvoeren en aanvullende scenario- of noodplannen moeten opstellen.[66]

[65] Gebaseerd op expertinterview Arcadis over RIE en BNC-fiche.
[66] Gebaseerd op Commissievoorstel en BNC-fiche.

3.6 INSPIRE-richtlijn

3.6.1 Wijzingen van de EU-Milieuomnibus

De Commissie stelt voor om de richtlijn te vereenvoudigen door diverse verplichtingen te schrappen die volgens de Commissie inmiddels worden afgedekt door nieuwe Europese regelgeving op het gebied van open data, dataverzameling en interoperabiliteit. Daarbij blijft het doel van INSPIRE behouden, maar wordt de wijze waarop dit wordt georganiseerd gemoderniseerd. De Commissie stelt onder meer voor om de gedetailleerde technische interoperabiliteitsvereisten en verschillende specifieke INSPIRE-netwerkdiensten te schrappen. Ook vervalt de verplichting voor de Commissie om het INSPIRE-geoportaal te beheren en de afzonderlijke rapportageverplichtingen voor lidstaten over de implementatie van de richtlijn. Volgens de Commissie leiden deze verplichtingen steeds vaker tot overlap met andere Europese instrumenten, zoals de Open Data Directive[67] en de Interoperable Europe Act[68]. Toegang tot milieugegevens zou voortaan meer via bestaande Europese data-infrastructuren moeten verlopen, waaronder data.europa.eu.

Daarnaast worden bepalingen over gegevensdeling tussen overheden, tarieven voor datasets en specifieke gebruiksvoorwaarden vereenvoudigd of geschrapt. De Commissie gaat ervan uit dat deze onderwerpen inmiddels voldoende worden geregeld via bredere Europese open-datawetgeving. Het voorstel beoogt daarmee dubbele verplichtingen voor overheden te voorkomen, de uitvoeringslasten te verminderen en de verdere digitalisering van milieudata te ondersteunen.

3.6.2 Effecten

COM(2025) 985 Proposal for a Directive on simplification of certain requirements for the establishment of the Infrastructure for Spatial Information		
Aspect EU-Milieuomnibus	**Duiding**	**Impact/effect[69]**
Afschaffen van de INSPIRE geo-portal.	De Commissie wil de verplichting om het INSPIRE geoportaal te beheren schrappen. Toegang tot ruimtelijke gegevens moet voortaan verlopen via het centrale Europese dataportaal.	**Milieu:** positief. In beginsel wordt geen directe milieu-impact verwacht, mits datasets volledig, betrouwbaar en tijdig beschikbaar blijven via het centrale Europese dataportaal. In Nederland zijn veel relevante datasets reeds via Europese dataportalen beschikbaar. Door de verdere aansluiting op bestaande open-datawetgeving kan de beschikbaarheid en herbruikbaarheid van milieudata toenemen, waardoor gegevens eenvoudiger kunnen worden ingezet voor besluitvorming, monitoring en scenarioanalyses. Dit kan leiden tot minder dubbel werk en een efficiënter gebruik van bestaande informatie. Tijdens de overgang kan wel een risico ontstaan op tijdelijke haperingen in de beschikbaarheid of vindbaarheid van milieudata, bijvoorbeeld bij tijdkritische datasets zoals zwemwaterkwaliteit of luchtkwaliteitsgegevens. Op langere termijn blijft het effect afhankelijk van de kwaliteit van de implementatie van het centrale dataportaal. Door bredere toegankelijkheid van grote datasets neemt het energieverbruik en de belasting op

[67] Open Data Directive (EU) 2019/1024.
[68] Interoperable Europe Act (Regulation (EU) 2024/903).
[69] Beoogde effecten zijn geanalyseerd op basis van een interview met een data-expert van Arcadis over INSPIRE.

		datacenters toe, wat een indirecte milieu-impact heeft.[70] **Gezondheid:** gemengd, indirect kan de overgang gevolgen hebben wanneer gegevens die relevant zijn voor gezondheid, zoals zwemwaterkwaliteit of luchtkwaliteit, tijdelijk minder goed toegankelijk zijn. Voor medewerkers in het GIS-werkveld kan de verschuiving naar bredere dataplatforms leiden tot onzekerheid en omscholingsdruk, bijvoorbeeld omdat ze mogelijk hun baan verliezen door de vereenvoudiging en automatisering van processen. Aan de andere kant kunnen burgers ook gemakkelijker data inzien.[71] **Bedrijfsleven:** positief. Voor bedrijven die milieudata gebruiken kan toegang tot data eenvoudiger en goedkoper worden wanneer ruimtelijke datasets via bredere Europese dataportalen beschikbaar komen. De verdere aansluiting op de Open Data Richtlijn en de HVD-verordening vergroot naar verwachting de beschikbaarheid en het hergebruik van gegevens. Hierdoor kunnen bedrijven vaker gebruikmaken van bestaande datasets in plaats van zelf informatie te verzamelen of te verwerken, wat dubbel werk kan verminderen en datagedreven innovatie kan ondersteunen. Voor adviesbureaus en GIS-specialisten die hun dienstverlening baseren op het ontsluiten van data kan het verdienmodel op onderdelen veranderen. Tegelijk ontstaan nieuwe kansen op het gebied van data-integratie, analyse en digitale dienstverlening.[72]
Schrappen van INSPIRE-netwerkdiensten	De verplichting voor lidstaten om specifieke INSPIRE-netwerkdiensten aan te bieden wordt geschrapt.	**Milieu:** per saldo neutraal, de verplichting om specifieke netwerkdiensten (zoals WMS/WFS) aan te bieden vervalt; in plaats daarvan wordt data via API's (Application Programming Interface) gedeeld. Dit maakt het mogelijk om data machine-leesbaar en flexibeler te ontsluiten, waarbij software automatisch conversies en interpretaties uitvoert. Zolang open data beschikbaar blijft en machineleesbaar wordt aangeboden, is er geen milieu impact. Een risico ontstaat wanneer bestaande betrouwbare technische formaten verdwijnen voordat nieuwe API's en dataprotocollen stabiel functioneren. Bij onvoldoende borging kan de overgang tijdelijk

[70] Gebaseerd op expertinterview Arcadis over INSPIRE/data.
[71] Idem.
[72] Gebaseerd op expertinterview Arcadis over INSPIRE/data.

		leiden tot minder betrouwbare of minder bruikbare milieudata voor analyses.[73] **Gezondheid:** per saldo neutraal, indirect kan verminderde betrouwbaarheid of beschikbaarheid van datasets gevolgen hebben voor analyses van gezondheidsrelevante milieufactoren.[74] **Bedrijfsleven:** gemengd, voor bronhouders kan het schrappen van specifieke netwerkdiensten administratieve lasten verlagen, omdat zij niet langer aan meerdere technische publicatie-eisen hoeven te voldoen. Bedrijven krijgen mogelijk eenvoudiger toegang tot data via API's en algemene webprotocollen. De vraag naar specialistische GIS-dienstverlening kan afnemen, terwijl de vraag naar bredere data- en API-expertise toeneemt.[75]
Schrappen van technische interoperabiliteits-verplichtingen	De Commissie stelt voor om bepalingen met gedetailleerde eisen voor harmonisatie en interoperabiliteit van ruimtelijke datasets (artikel 7 en 8) te schrappen.	**Milieu:** gemengd, risico dat specifieke ruimtelijke kwaliteitseigenschappen van datasets, zoals nauwkeurigheid, volledigheid, schaalniveau en meetmethode, minder goed worden geborgd. Data zijn vaak verzameld voor een specifiek doel en met een bepaalde kwaliteitsnorm; hergebruik voor andere analyses kan leiden tot verkeerde conclusies wanneer beperkingen onvoldoende zichtbaar zijn. Dit vormt een mogelijk milieurisico wanneer ruimtelijke data worden gecombineerd zonder voldoende inzicht in betrouwbaarheid en actualiteit, maar ook in ruimtelijke nauwkeurigheid. Tegelijkertijd kan de wijziging positief uitpakken doordat milieudata breder toegankelijk en toepasbaar worden. Wanneer interoperabiliteit niet langer uitsluitend vanuit een geo-specifiek perspectief wordt ingericht, kunnen datasets eenvoudiger worden gecombineerd met andere databronnen en vaker worden ingezet voor monitoring, beleidsontwikkeling en scenarioanalyses. Het uiteindelijke effect hangt wel af van de mate waarin datakwaliteit, metadata en documentatie voldoende worden geborgd.[76] **Gezondheid:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Bedrijfsleven:** gemengd, voor bronhouders en bedrijven kan het schrappen van gedetailleerde interoperabiliteitseisen lasten verlichten doordat

[73] Gebaseerd op expertinterview Arcadis over INSPIRE/data.
[74] Idem.
[75] Idem.
[76] Gebaseerd op expertinterview Arcadis over INSPIRE/data.

		minder specialistische INSPIRE-formaten nodig zijn. Tegelijk ontstaat het risico dat bedrijven of datagebruikers meer zelf moeten beoordelen of datasets geschikt zijn voor hun toepassing. De markt verschuift waarschijnlijk van specialistische GIS-expertise naar bredere data science, API- en datakwaliteitsexpertise. Tegelijkertijd kan de verbreding van interoperabiliteitsstandaarden leiden tot meer hergebruik van data en een betere integratie van ruimtelijke datasets in reguliere bedrijfsprocessen en digitale toepassingen. Hierdoor kunnen milieudata voor een grotere groep gebruikers beschikbaar komen.[77]
Schrappen van monitoring- en rapportageverplichtingen	Artikel 21 INSPIRE wordt volledig geschrapt. De Commissie stelt dat rapportages grotendeels overlappen met de rapportageverplichtingen voor High Value Datasets uit Uitvoeringsverordening 2023/138.	**Milieu:** gemengd, risico dat minder gestructureerd wordt gemonitord of ruimtelijke milieudata nog voldoen aan kwaliteits-, toegankelijkheids- en bruikbaarheidseisen. Wanneer rapportageverplichtingen vervallen, kan minder zichtbaar worden of de overgang naar nieuwe dataportalen en API's leidt tot verlies van datakwaliteit of beschikbaarheid. Dit kan vooral relevant zijn voor datasets waarbij actualiteit, ruimtelijke nauwkeurigheid en betrouwbaarheid essentieel zijn voor milieubeoordelingen.[78] **Gezondheid:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Bedrijfsleven:** beperkt positief, voor bronhouders en bedrijven kan het schrappen van rapportageverplichtingen administratieve lasten verlagen. Tegelijk kan een lastenverschuiving ontstaan wanneer gebruikers, toezichthouders of afnemers later zelf moeten controleren of data volledig, actueel en betrouwbaar zijn. De daadwerkelijke lastenverlichting hangt af van de kwaliteit van alternatieve monitoring via bredere open-data- en high value dataset-kaders.[79]
Schrapen van specifieke regels over gegevensdeling	Artikel 17 verplicht nu nog gegevensuitwisseling tussen overheden. Dit artikel wordt geschrapt omdat de Open Data Directive inmiddels uitgaat van het principe ''open by default'', dat ook geldt voor INSPIRE-datasets.	**Milieu:** geen directe negatieve milieu-impact verwacht wanneer het principe 'open by default' voldoende wordt geborgd via bredere open-datawetgeving. Een aandachtspunt is of gebruikers officiële basisregistraties en betrouwbare brondata blijven gebruiken, of dat zij vaker uitwijken naar commerciële of minder geschikte datasets. Onjuist of ongeschikt

[77] Idem.
[78] Idem.
[79] Idem

		datagebruik kan leiden tot verkeerde ruimtelijke analyses en daarmee indirect tot milieurisico's.[80] **Gezondheid:** gemengd, indirect kunnen gezondheidsrelevante analyses worden beïnvloed wanneer niet-officiële of kwalitatief minder geschikte datasets worden gebruikt.[81] **Bedrijfsleven:** beperkt positief, eenvoudigere gegevensdeling kan positief zijn voor bedrijven die data willen gebruiken voor analyse, innovatie en dienstverlening. Commerciële datasets kunnen aantrekkelijker worden, maar dit kan vragen oproepen over de verhouding tot officiële basisregistraties zoals BAG en BGT. Voor adviesbedrijven ontstaat zowel een kans op nieuwe datadiensten als een risico dat traditionele GIS-ontsluitingsdiensten minder gevraagd worden.[82]

3.7 Verordening versnellen milieubeoordelingen

3.7.1 Wijzingen van de EU-Milieuomnibus

De Commissie wil een vereenvoudigd en coherent overkoepelend kader creëren voor milieubeoordelingen. Het doel is dat verschillende milieubeoordelingen beter op elkaar aansluiten en minder versnipperd worden uitgevoerd. Projectontwikkelaars krijgen met de voorgestelde wijzigingen te maken met één coördinerend aanspreekpunt voor complexe procedures. Daarnaast stelt de Commissie voor projecten met grensoverschrijdende effecten meer samenwerking voor tussen autoriteiten, zodat beoordelingen niet dubbel worden uitgevoerd en de procedure efficiënter verloopt. Verder wil de Commissie het proces van milieubeoordelingen verder digitaliseren en worden er maximale termijnen gesteld voor verschillende procedurestappen. Voor belangrijke energie-, digitale en industriële verduurzamingsprojecten worden aanvullende versnellingen voorgesteld, waaronder procedurele prioritering, rechterlijke prioritering en mogelijkheden voor stilzwijgende goedkeuring in bepaalde situaties.

3.7.2 Effecten

COM(2025) 984 – Proposal for a Regulation on speeding up environmental assessments		
Aspect EU-Milieuomnibus	**Duiding**	**Impact/effect[83]**
Centraal milieucontact-punt (artikel 3)	Artikel 3 verplicht lidstaten een centraal contactpunt in te richten voor milieubeoordelingen.	**Milieu:** per saldo neutraal. De directe milieu-impact is beperkt. Het gaat om een procedureel/organisatorisch instrument dat hier geïntroduceerd wordt. Het risico voor het milieu ontstaat vooral indirect wanneer het nieuwe contactpunt náást bestaande centrale loketten (CRMA, NZIA, REDIII) komt te staan[84]. Dit vergroot de kans op versnippering van milieu- en

[80] Gebaseerd op expertinterview Arcadis over INSPIRE/data.
[81] Idem.
[82] Idem.
[83] Beoogde effecten zijn geanalyseerd op basis van interviews met MER-experts van Arcadis, de Commissie mer en literatuuronderzoek.
[84] BNC-fiche Milieuomnibus, Kamerstukken II 2025/26, 22 112, nr. 4278.

		natuurinformatie en gefragmenteerde besluitvorming.[85] **Gezondheid:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Bedrijfsleven:** onzeker, mogelijk meer overzicht in procedures, maar dit is afhankelijk van de inrichting van het contactpunt.[86]
Stroomlijnen milieubeoordelings-procedures (artikel 4)	Artikel 4 gaat over het stroomlijnen van de verschillende milieubeoordelingsprocedures die op grond van EU-wetgeving voor eenzelfde plan, programma of project vereist zijn.	**Milieu:** per saldo neutraal. Het kan bijdragen een integrale beoordeling van milieugevolgen (stroomlijning) (artikel 4 lid 1 t/m4). Als het gaat om houdbaarheidstermijnen (artikel 4 lid 5), dan kan een strikte uitleg daarvan voor extra onderzoekslast zorgen.[87] Dit komt doordat oudere gegevens niet meer gebruikt mogen worden, wat leidt tot onnodige extra onderzoekslast en ingaat tegen het uitgangspunt dat relevante en actuele milieu-informatie waar mogelijk wordt hergebruikt.[88] **Gezondheid:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Bedrijfsleven:** onzeker, mogelijk minder dubbel onderzoek maar onzeker of dit in de praktijk tot versnelling leidt.[89]
Wijzigingen in projecten (artikel 5)	Artikel 5 introduceert een nieuwe, beperktere mer-beoordeling voor wijzigingen en uitbreidingen van bestaande projecten	**Milieu:** negatief effect. In de mer-beoordeling hoeft niet langer centraal te worden getoetst of aanzienlijke milieueffecten optreden, maar of de effecten gelijk aan of groter zijn dan die van het oorspronkelijke project. Daardoor kan de prikkel vervallen om mitigerende maatregelen te onderzoeken en kunnen relevante milieugevolgen minder volledig in beeld komen[90]. Voor Natura 2000-gebieden is dit risico extra groot: een passende beoordeling zou alleen nog in uitzonderlijke gevallen vereist zijn en mitigerende maatregelen om schade aan Natura 2000-gebieden te voorkomen mogen niet worden meegenomen. Dit staat op gespannen voet met artikel 6 lid 3 van de Habitatrichtlijn en met de bestaande druk op Natura 2000-gebieden.[91] Daarnaast kunnen nieuwe juridische begrippen zoals “major works” en “similar or greater effects” leiden tot interpretatieproblemen[92], mede omdat artikel 5 direct naast bestaande richtlijnen zou gelden. Voor het milieu betekent dit dat wijzigingen van bestaande projecten bij een enge uitleg niet of slechts beperkt worden geoordeeld, waardoor relevante milieugevolgen minder volledig in beeld komen.[93] De uiteindelijke impact hangt daardoor af van nationale interpretatie en van de verhouding tot uitgangspunten van de Omgevingswet, zoals zorgvuldigheid, maatwerk en flexibiliteit.

[85] Gebaseerd op expertinterviews Arcadis over mer.
[86] Gebaseerd op expertinterviews Arcadis over mer en consultatie Commissie mer.
[87] Commissie voor de milieueffectrapportage, Milieuomnibus: wijzigingen en reflectie Commissie mer daarop (position paper), 20 mei 2026.
[88] Gebaseerd op expertinterview Arcadis over mer en consultatie Commissie mer.
[89] Gebaseerd op expertinterview Arcadis over mer en consultatie commissie mer.
[90] Gebaseerd op expertinterview Arcadis over mer.
[91] Gebaseerd op consultatie commissie mer.
[92] Commissie voor de milieueffectrapportage, Milieuomnibus: wijzigingen en reflectie Commissie mer daarop (position paper), 20 mei 2026.
[93] Commissie voor de milieueffectrapportage, Milieuomnibus: wijzigingen en reflectie Commissie mer daarop (position paper), 20 mei 2026.

		Gezondheid: mogelijk indirecte effecten bij sectoren waar bij sectoren waar beperktere milieubeoordelingen ook gezondheidsrelevante effecten kunnen raken, zoals industrie, windparken en veehouderij. Dit is echter lastig concreet te maken.[94] **Bedrijfsleven:** onzeker, procedurele vereenvoudiging mogelijk, maar juridische onduidelijkheid kan juist tot onzekerheid leiden.[95]
Substantiële uitsluiting (artikel 6)	Artikel 6 introduceert de mogelijkheid van een grondentrechter tussen de administratieve fase en de rechterlijke fase, waarmee beroepsgronden die niet in de administratieve fase zijn ingebracht in een juridische procedure kunnen worden uitgesloten.	**Milieu:** per saldo neutraal. Milieu-impact is vooral indirect. Wanneer belanghebbenden bepaalde milieuaspecten niet meer in beroep kunnen aanvoeren, kunnen gebreken in de milieubeoordeling minder goed via de rechter worden hersteld.[96] **Gezondheid:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Bedrijfsleven:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan.
Duur vooronderzoek en milieubeoordelingen (artikel 7)	Artikel 7 introduceert kortere termijnen voor mer-beoordelingen (vooronderzoek), NRD-adviezen, reacties op besluitvorming over een mer, en consultatie van het publiek.	**Milieu:** beperkt negatief. Risico op kwaliteitsverlies in milieueffectrapporten en besluitvorming wanneer onderzoeken onder te grote tijdsdruk worden uitgevoerd.[97] Terwijl bijvoorbeeld advisering over NRD's (Notitie Reikwijdte en Detailniveau) door de Commissie mer in belangrijke mate bijdraagt aan een gerichte onderzoeksopzet en voorkomt dat onnodig onderzoek wordt uitgevoerd.[98] Dit kan juist tot vertraging achteraf leiden, bijvoorbeeld door herstelwerk of vernietiging van besluiten bij de bestuursrechter. Het risico is vooral groot bij complexe projecten met veel alternatieven, waar te snel trechteren zonder goede motivering tot procedures kan leiden.[99] **Gezondheid:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Bedrijfsleven:** onzeker, beoogde versnelling is onzeker wanneer kortere termijnen leiden tot extra discussie, herstelwerk of juridische procedures achteraf.[100]
Beschermde soorten (artikel 8)	Artikel 8 regelt dat incidentele schade aan beschermde vogels en andere soorten tijdens projectactiviteiten niet als opzettelijk hoeft te worden beschouwd, mits passende en evenredige mitigerende	**Milieu:** neutraal, mits mitigatie daadwerkelijk zorgvuldig wordt geborgd. Het voorstel sluit aan bij een vergelijkbare bepaling uit REDIII voor hernieuwbare energieprojecten.[101] **Gezondheid:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan.

[94] Gebaseerd op consultatie Commissie mer.
[95] Gebaseerd op expertinterview Arcadis over mer.
[96] BNC-fiche Milieuomnibus, Kamerstukken II 2025/26, 22 112, nr. 4278.
[97] Commissie voor de milieueffectrapportage, Milieuomnibus: wijzigingen en reflectie Commissie mer daarop (position paper), 20 mei 2026.
[98] Commissie voor de milieueffectrapportage, Milieuomnibus: wijzigingen en reflectie Commissie mer daarop (position paper), 20 mei 2026.
[99] Gebaseerd op expertinterview Arcadis over mer en consultatie Commissie mer.
[100] Gebaseerd op expertinterview Arcadis over mer.
[101] BNC-fiche Milieuomnibus, Kamerstukken II 2025/26, 22 112, nr. 4278.

	maatregelen worden genomen.	**Bedrijfsleven:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan.
Milieubeoordeling van grensoverschrijdende effecten (artikel 9)	Artikel 9 regelt dat voor projecten met grensoverschrijdende milieueffecten meer wordt samengewerkt tussen autoriteiten.	**Milieu:** per saldo neutraal. Kan helpen om cumulatieve milieueffecten over landsgrenzen heen beter integraal in beeld te brengen. Het belangrijkste risico zit in mogelijke discussies over bevoegdheden en verantwoordelijkheden tussen lidstaten.[102] **Gezondheid:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Bedrijfsleven:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan.
Online toegankelijkheid en digitalisering (artikel 10)	Artikel 10 verplicht dat alle informatie voor milieubeoordelingen en vooronderzoek elektronisch kan worden ingediend en via een centraal online portaal beschikbaar komt.	**Milieu:** positief, wanneer digitale ontsluiting leidt tot betere toegankelijkheid, transparantie en hergebruik van milieu-informatie. Dit kan namelijk leiden tot reductie van onderzoekslast en versnelling. De impact blijft afhankelijk van de kwaliteit van implementatie en de structuur van bestaande systemen (zoals de Commissie mer website).[103] **Gezondheid:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Bedrijfsleven:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. Praktische gevolgen hangen af van technische uitvoerbaarheid en implementatiekosten.[104]
Administratiekosten van milieubeoordelingen (artikel 11)	Artikel 11 regelt het in rekening brengen van administratiekosten voor kleine en middelgrote ondernemingen.	**Milieu:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Gezondheid:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Bedrijfsleven:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan.
Middelen en opleiding (artikel 12)	Artikel 12 verplicht lidstaten ervoor te zorgen dat bij bevoegde autoriteiten voldoende gekwalificeerd personeel en voldoende financiële, technische en technologische middelen beschikbaar zijn om milieuonderzoek en -besluitvorming te begeleiden en beoordelen.	**Milieu:** positief voor de kwaliteit en uitvoerbaarheid van milieubeoordelingen, mits middelen daadwerkelijk beschikbaar komen. Ook dan blijft het sturen op korte beslistermijnen risicovol bij complexe besluitvorming.[105] **Gezondheid:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Bedrijfsleven:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan.

[102] Gebaseerd op expertinterview Arcadis over mer.
[103] Gebaseerd op expertinterview Arcadis over mer en consultatie Commissie mer.
[104] Gebaseerd op expertinterview Arcadis over mer en consultatie Commissie mer.
[105] Gebaseerd op expertinterview Arcadis over mer.

Toegang tot milieu-informatie (artikel 13)	Artikel 13 regelt het recht van het publiek op toegang tot milieu-informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter.	**Milieu:** beperkt positief. Het uitgangspunt sluit aan bij het Verdrag van Aarhus en versterkt de participatieve borging van milieubelangen in besluitvorming. De milieu-impact is licht positief zolang de bepaling ook in samenhang met artikel 6 (grondentrechter) en artikel 7 (verkorte termijnen) daadwerkelijk uitvoerbaar blijft; wanneer termijnen voor inspraak zeer kort zijn of beroepsgronden vooraf worden getrechterd, kan de effectieve toegang tot milieu-informatie en rechter in de praktijk afnemen.[106] **Gezondheid:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. **Bedrijfsleven:** geen relevante directe effecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan.

[106] Gebaseerd op expertinterview Arcadis over mer.

4 Administratieve lasten(verlichting)?

4.1 Beoogde lastenverlichting in de EU-Milieuomnibus

De tweede vraag die in deze Quickscan centraal staat is in hoeverre de voorgestelde wijzigingen van de EU-Milieuomnibus voor verlaging van administratieve lasten zorgen. De EU-Milieuomnibus heeft namelijk als expliciet uitgangspunt om administratieve lasten te verminderen. Deze lastenverlichting moet volgens de Commissie plaatsvinden zonder afbreuk te doen aan bestaande milieu- en gezondheidsdoelstellingen. Voor de beoordeling in dit hoofdstuk is daarom steeds gekeken of een voorgestelde wijziging daadwerkelijk leidt tot minder lasten, of vooral leidt tot een verschuiving van lasten naar andere partijen, zoals bevoegde gezagen, toezichthouders, hulpdiensten of latere ketenpartijen.

Deze analyse is uitsluitend gekoppeld aan maatregelen die binnen de EU-Milieuomnibus zijn opgenomen of daar direct uit voortvloeien. Waar de tekst verwijst naar bredere ontwikkelingen, zoals het toekomstige Digital Product Passport of de aangekondigde Circular Economy Act, gebeurt dat alleen voor zover die ontwikkelingen relevant zijn voor de vraag of de Milieuomnibus daadwerkelijk tot lastenverlichting leidt. De Circular Economy Act wordt in dit hoofdstuk daarom nog niet inhoudelijk beoordeeld; zij is vooral relevant omdat toekomstige aanvullende rapportage- of informatieverplichtingen de beoogde lastenverlichting van de Milieuomnibus kunnen versterken, neutraliseren of juist ondergraven.

Bestuurlijke kernconclusie: de EU-Milieuomnibus kan op onderdelen administratieve lasten voor bedrijven verminderen, vooral door minder dubbele rapportages, harmonisatie, digitalisering en het schrappen of beperken van audit- en informatieverplichtingen. Voor Nederland kan deze verlichting naar verwachting echter beperkt en voorwaardelijk zijn. Veel informatieverplichtingen blijven via andere Europese en nationale kaders bestaan, terwijl het verminderen van rapportages of verkorten van procedures de uitvoeringslast kan verschuiven naar bevoegde gezagen, toezichthouders, omgevingsdiensten, hulpdiensten en ketenpartijen. De Milieuomnibus hoeft daardoor niet per saldo te leiden tot lagere uitvoeringslasten, maar kan er wel toe leiden dat lasten verschuiven binnen het systeem. Dit risico is vooral relevant voor mkb-bedrijven, omdat zij doorgaans minder capaciteit hebben om informatieverzoeken achteraf op te vangen, ketendata te verzamelen, productclaims te onderbouwen of nieuwe digitale verplichtingen zelfstandig te organiseren.

4.2 Kwalitatieve indicatie van effecten

Richtlijn industriële emissies
Ten aanzien van de RIE komt naar voren dat het voor bedrijven vooral verlichting kan opleveren wanneer verplichtingen aantoonbaar dubbel zijn met bestaande systemen, zoals ISO 14001, EMAS, REACH, CLP, nationale vergunningvoorschriften of ZZS-beleid.

Tegelijkertijd is de netto lastenverlichting voor de Nederlandse situatie naar verwachting beperkt. Veel bedrijven beschikken al over milieumanagementsystemen en moeten relevante informatie over gevaarlijke stoffen, emissies en bedrijfsprocessen ook via andere wettelijke kaders beschikbaar houden. De lastenverlichting zit daarom vooral in het voorkomen van dubbele documentatie, herhaalde verificaties en aanvullende audit- of publicatieverplichtingen. Dit sluit aan bij de input uit het bedrijfsleven, waaronder VNO-NCW en VNCI, waar vereenvoudiging positief wordt beoordeeld voor zowel dubbele rapportages die worden verminderd, als het afschaffen van extra verplichtingen, zoals verplichte audits EMS, EMS op installatieniveau en verplichte chemische inventarisatie.

Een belangrijke nuancering is dat lasten die bij bedrijven worden verminderd, niet automatisch uit het systeem verdwijnen. Over de vraag of hier sprake is van een reële lastenverschuiving lopen de opvattingen echter uiteen. In het BNC-fiche uit Nederland zorgen dat het schrappen van rapportage-, audit- of inventarisatieverplichtingen de informatiepositie van bevoegde gezagen en omgevingsdiensten kan verzwakken, waardoor de last van vooraf rapporteren door bedrijven verschuift naar achteraf reconstrueren, controleren of opvragen door toezichthouders. Het bedrijfsleven (VNCI) plaatst hier een duidelijke kanttekening bij: volgens VNCI beschikt het bevoegd gezag op basis van de huidige nationale en Europese wetgeving al over voldoende informatie om het benodigde beschermingsniveau te bepalen, en heeft het afschaffen van de verplichte audits geen gevolgen voor het toezicht omdat de resultaten daarvan in de praktijk niet worden gebruikt. De conclusie van deze Quickscan is daarom dat de RIE-voorstellen op onderdelen lasten kunnen verminderen, maar dat de omvang van de netto verlichting (en de vraag of daadwerkelijk sprake is van lastenverschuiving) afhankelijk is van de mate waarin bestaande nationale en Europese informatiekaders de wegvallende verplichtingen daadwerkelijk afdekken.

Batterijenverordening en UPV
Bij UPV en batterijen richt de Milieuomnibus zich op harmonisatie van rapportagefrequenties, vereenvoudiging van registratie en vertegenwoordiging, verduidelijking van producentendefinities en een verdere verschuiving naar digitale informatievoorziening. De beoogde lastenverlichting is daarmee concreet te herleiden tot minder frequente of meer uniforme rapportage, minder nationale verschillen en minder afzonderlijke informatieverplichtingen. Voor bedrijven kan dit positief uitpakken, vooral wanneer zij in meerdere lidstaten actief zijn en nu te maken hebben met uiteenlopende rapportage-eisen.

De onzekerheid zit vooral in de kwaliteit en beschikbaarheid van vervangende informatie. Wanneer bestaande rapportageverplichtingen worden verminderd, maar digitale productinformatie, ketendata of productpaspoorten nog niet volledig betrouwbaar functioneren, ontstaat geen eenvoudige lastenverlichting maar een verschuiving van lasten. Producenten kunnen minder vaak hoeven rapporteren, terwijl toezichthouders, afvalverwerkers, hulpdiensten en bevoegde gezagen juist meer inspanning moeten leveren om stoffen, materiaalstromen of verantwoordelijkheden te achterhalen. Dit is met name relevant bij batterijen, zorgwekkende stoffen, grensoverschrijdende verkoop en producten van buiten de EU.

De geraadpleegde experts[107], BNC-fiche en position paper[108] laten hier verschillende accenten zien. Vanuit het bedrijfsleven wordt lastenverlichting door harmonisatie en het beperken van dubbele rapportages positief beoordeeld. Tegelijkertijd wijst bijvoorbeeld het BNC-fiche op het belang van informatiecontinuïteit: vereenvoudiging is alleen robuust wanneer essentiële informatie over stoffen, productstromen en afvalbeheer beschikbaar blijft. De conclusie van deze Quickscan is daarom dat lastenverlichting bij UPV, batterijen en productinformatie alleen aannemelijk is wanneer digitale alternatieven niet alleen juridisch bestaan, maar ook praktisch betrouwbaar, toegankelijk en handhaafbaar zijn.

SCIP-database
De beoogde latenverlichting is te herleiden tot het wegvallen van een afzonderlijke rapportageverplichting. Uit de gesprekken komt naar voren dat deze verlichting voor bedrijven reëel is. Tegelijkertijd is het beeld dubbel. Het schrappen van de meldplicht gaat volgens de geïnterviewden gepaard met het ophalen van minder informatie, waardoor de informatiepositie over zorgwekkende stoffen in producten en afvalstromen afneemt. Bedrijven leveren deze informatie doorgaans niet uit eigen beweging aan. Waar de afwezigheid van een zorgstof als verkoopargument kan dienen, wordt dit gedeeld, maar bij de aanwezigheid van een zorgstof ligt vrijwillige informatievoorziening minder voor de hand. Een belangrijke nuance is dat de netto lastenverlichting mede afhangt van hoe intensief de database in de praktijk werd gebruikt.

De conclusie is dat het schrappen van de SCIP-meldplicht een administratieve lastenverlichting oplevert, maar dat de robuustheid van die verlichting afhangt van de mate waarin een betrouwbaar en op de praktijk aansluitend alternatief (zoals DPP) de informatiefunctie tijdig overneemt. Het DPP zal grotendeels later in de tijd uitgerold worden waardoor er een gat ontstaat in de tussentijd. Daarbij gaat het niet alleen om informatievoorziening: de SCIP-database kan ook dienen als handvat voor toezicht en handhaving. Wanneer de meldplicht vervalt zonder een duidelijk alternatief hiervoor, verschuift ook op dit punt de inspanning naar toezichthouders en bevoegde gezagen, die de benodigde informatie dan op een andere manier moeten achterhalen.

INSPIRE-richtlijn
De beoogde lastenverlichting komt vooral voort uit het verminderen van sectorspecifieke verplichtingen voor bronhouders en het beter laten aansluiten van INSPIRE op bredere Europese kaders voor open data en interoperabiliteit. Hierdoor hoeven overheden en andere bronhouders minder middelen te besteden aan afzonderlijke INSPIRE-verplichtingen, terwijl milieudata via bestaande Europese data-infrastructuren beschikbaar blijven.

Tegelijkertijd lijkt de voorgestelde vereenvoudiging niet uitsluitend te leiden tot minder verplichtingen, maar ook tot een andere wijze van gegevensuitwisseling. De verplichting om interoperabele data beschikbaar te stellen blijft via andere Europese kaders bestaan, terwijl de nadruk verschuift van geo-specifieke standaarden naar bredere data- en interoperabiliteitskaders. Hierdoor kunnen ruimtelijke datasets eenvoudiger worden gecombineerd met andere databronnen en ook buiten traditionele GIS-toepassingen worden gebruikt. Dit kan leiden tot meer hergebruik van

[107] Interview met een expert opkomende technologieën en batterijen van het RIVM, expertinterview Arcadis over UPV/circulaire economie en consultatie belangenorganisatie.
[108] Rijksoverheid, NL Non-Paper on the Environment Omnibus (non-paper), 28 augustus.

bestaande gegevens, minder dubbel werk en een bredere inzet van milieudata voor beleidsontwikkeling, monitoring en besluitvorming.

De daadwerkelijke lastenverlichting hangt echter af van de kwaliteit van de implementatie. Wanneer bestaande INSPIRE-functionaliteiten verdwijnen voordat alternatieve dataportalen, API's en interoperabiliteitsstandaarden voldoende volwassen zijn, kan een lastenverschuiving ontstaan naar gebruikers, toezichthouders en afnemers van data. In dat geval moeten partijen zelf meer inspanning leveren om de volledigheid, actualiteit en betrouwbaarheid van datasets te beoordelen. Ook kunnen tijdelijke overgangsproblemen leiden tot extra werkzaamheden rondom databeheer en gegevensuitwisseling.

Verordening versnellen milieubeoordelingen
Bij de verordening voor het versnellen van milieubeoordelingen is de relatie met administratieve lasten anders dan bij rapportageverplichtingen. De voorstellen zijn gericht op kortere termijnen, stroomlijning van procedures, één centraal contactpunt, digitalisering en beperking van procedurele herhaling. De beoogde lastenverlichting is dus vooral procedureel: minder vertraging, minder dubbele beoordeling en meer overzicht voor initiatiefnemers.

Uit de position paper van de Commissie mer[109] en het gesprek met de Commissie mer komt naar voren dat de beoogde administratieve lastenverlichting bij milieubeoordelingen niet zonder meer als daadwerkelijke verlichting moet worden beschouwd. De voorstellen uit de EU-Milieuomnibus zijn gericht op versnelling, stroomlijning en het stellen van kortere termijnen voor milieubeoordelingen, maar volgens de Commissie mer kan dit in de Nederlandse praktijk juist leiden tot extra lasten in de beginfase van procedures. Dit geldt onder meer voor bepalingen over de houdbaarheid van milieuonderzoek (artikel 4 lid 5), extra afstemming tussen betrokken partijen en kortere termijnen voor advisering en besluitvorming. Wanneer de maximale houdbaarheidstermijn van milieuonderzoek strikt wordt uitgelegd, kan dit ertoe leiden dat bestaande onderzoeken sneller moeten worden geactualiseerd of opnieuw moeten worden uitgevoerd. Daarmee kan een maatregel die bedoeld is om procedures te versnellen, in de praktijk juist leiden tot extra onderzoekslast omdat het mogelijk vaker vernieuwd moet worden.

Daarnaast wijst de Commissie mer erop dat een zorgvuldige voorfase in de Nederlandse mer-praktijk een belangrijke functie heeft. Juist door in een vroeg stadium voldoende aandacht te besteden aan reikwijdte en detailniveau, afstemming met betrokken partijen en de onderbouwing van alternatieven, kunnen knelpunten later in de procedure worden voorkomen. Een zekere piek in administratieve lasten aan het begin van een traject (zoals extra afstemming, bijvoorbeeld vanwege verplicht advies over NRD) kan aanvankelijk als lastenverzwaring worden ervaren maar kan daardoor bijdragen aan een efficiënter vervolg, minder discussie achteraf en een kleinere kans op juridische procedures. Wanneer deze voorfase te sterk onder tijdsdruk komt te staan, bestaat het risico dat milieueffectrapporten of besluiten minder zorgvuldig worden voorbereid. Hierdoor kan de kwaliteit van de besluitvorming onder druk komen te staan. Dat kan uiteindelijk leiden tot herstelwerk, bezwaar- en beroepsprocedures of vernietiging van besluiten, waarmee de beoogde versnelling alsnog niet wordt bereikt en daarbij de kwaliteit van besluitvorming niet is gediend. Daarnaast is sprake van mogelijke lastenverschuiving. Een centraal contactpunt en digitale portalen kunnen initiatiefnemers helpen, maar vragen tegelijkertijd extra capaciteit, coördinatie en deskundigheid van overheden en bevoegde gezagen. De verordening bevat zelf bepalingen over middelen en opleiding voor bevoegde autoriteiten. Dat onderstreept dat lastenverlichting voor initiatiefnemers alleen uitvoerbaar is wanneer overheden voldoende capaciteit hebben om de versnelde processen te dragen.

[109] Commissie voor de milieueffectrapportage, Milieuomnibus: wijzigingen en reflectie Commissie mer daarop (position paper), 20 mei 2026.

5 Conclusies

Milieu, gezondheid en bedrijfsleven

Voor het milieu is het beeld qua effecten gemengd. Negatieve effecten liggen bij de Batterijenverordening (minder traceerbaarheid van zorgwekkende stoffen, meer materiaalgebruik bij vervanging op moduleniveau en minder zicht op de kwaliteit van afvalgegevens. Daarnaast ook bij UPV, waar vereenvoudiging de zichtbaarheid van milieueffecten en het halen van milieudoelen onder druk zet. Bij de RIE is het beeld overwegend neutraal aangezien andere bestaande systemen de milieuveiligheid waarborgen, met als uitzondering de chemische inventarisatie. Voor de SCIP-database ligt het belangrijkste milieurisico in potentieel informatieverlies over zorgwekkende stoffen op langere termijn. Positieve effecten zijn er wel, maar telkens onder voorwaarden (DPP, INSPIRE, RIE-decarbonisatie). Het grootste milieurisico ligt bij de verordening versnellen milieubeoordelingen: de beperktere (passende) beoordeling voor wijzigingen van bestaande projecten staat op gespannen voet met artikel 6, lid 3, van de Habitatrichtlijn en met de druk op Natura 2000-gebieden.

Voor de gezondheid zijn de effecten veelal indirect. Voor veel onderwerpen zijn namelijk geen directe gezondheidseffecten geïdentificeerd binnen de scope van deze Quickscan. Dit sluit indirecte effecten echter niet uit. Wanneer er milieueffecten zijn, kan dit namelijk tot risico's voor de gezondheid leiden, ook als die risico's niet expliciet uit de Quickscan naar voren zijn gekomen. De duidelijkste aandachtspunten liggen bij de batterijenverordening en de SCIP-database: minder zicht op de aanwezigheid van zorgwekkende stoffen bemoeilijkt de risicobeoordeling bij gebruik, opslag, incidenten en verwerking, en beperkt het handelingsperspectief. Ook bij een tijdelijk verminderde toegankelijkheid van gezondheidsrelevante milieudata (zoals zwemwater- en luchtkwaliteit) in het kader van de wijzigingen bij INSPIRE kunnen indirecte gezondheidseffecten optreden.

Voor het bedrijfsleven biedt de Milieuomnibus de meest concrete kansen op vereenvoudiging, maar het netto-effect is onzeker. De duidelijkste winst zit bij de RIE (het schrappen van dubbele audit-, EMS- en inventarisatieverplichtingen en bij de SCIP-database. Bij UPV en batterijen is het beeld gemengder: harmonisatie en digitalisering kunnen lasten verlagen, maar kunnen het gelijke speelveld onder druk zetten wanneer keteninformatie beperkt beschikbaar is. Bij INSPIRE verschuift de markt van specialistische GIS-dienstverlening naar bredere data- en API-expertise. Bij de verordening milieubeoordelingen is procedurele vereenvoudiging mogelijk, maar nieuwe begrippen (zoals "major works" en "similar or greater effects") en verkorte termijnen kunnen juist tot juridische onzekerheid en herstelwerk achteraf leiden.

Administratieve lasten

De Milieuomnibus bevat meerdere maatregelen die administratieve lasten kunnen verminderen, maar de verwachte lastenverlichting is niet overal even hard. De meest directe verlichting zit bij het verminderen van dubbele rapportages, het harmoniseren van rapportagefrequenties, het schrappen of beperken van auditverplichtingen en het digitaliseren van informatie-uitwisseling. Deze effecten zijn relevant voor bedrijven die alleen in Nederland gevestigd zijn en voor bedrijven die in meerdere lidstaten actief zijn of nu te maken hebben met overlappende rapportagesystemen.

Tegelijkertijd blijkt uit de analyse dat lastenverlichting niet automatisch gelijkstaat aan minder maatschappelijke uitvoeringslast. Op meerdere onderdelen bestaat het risico dat lasten verschuiven: van bedrijven naar overheden, toezichthouders, omgevingsdiensten, hulpdiensten, afvalverwerkers of latere ketenpartijen. Dit geldt vooral wanneer informatieverplichtingen worden geschrapt voordat alternatieve digitale systemen voldoende betrouwbaar functioneren, of wanneer kortere procedures extra capaciteit vragen bij bevoegde gezagen.

De Quickscan concludeert daarom dat de Milieuomnibus vooral kansrijk is waar vereenvoudiging leidt tot minder dubbele verplichtingen zonder verlies van essentiële informatie. Waar vereenvoudiging leidt tot minder inzicht in stoffen, materiaalstromen, milieueffecten of procedurele kwaliteit, is de lastenverlichting kwetsbaar. In die gevallen ontstaat het risico dat de administratieve last niet verdwijnt, maar later in de keten terugkomt in de vorm van extra toezicht, herstelwerk, juridische procedures of onzekerheid over naleving. Minder zicht op samenstelling, zuiverheid, kwaliteit en mogelijke milieu- en gezondheidseffecten kan daarnaast leiden tot verkeerde investeringskeuzes, aansprakelijkheidsvragen en reputatieschade door bewuste of onbewuste greenwashing. Voor het mkb kan dit extra zwaar uitpakken, omdat kleinere bedrijven minder ruimte hebben om zulke verschoven of latere informatievragen binnen bestaande capaciteit op te vangen.

Bijlage A – Gehanteerde definities

Begrip	Gehanteerde definitie
Administratieve lasten	Verplichtingen om informatie te verzamelen, vast te leggen, te rapporteren, te bewaren of beschikbaar te stellen. In deze Quickscan gaat het zowel om directe rapportagelasten als om uitvoeringslasten bij toezicht, handhaving, databeheer en procedures.
Bevoegd gezag	Publieke instantie die verantwoordelijk is voor vergunningverlening, toezicht, handhaving of besluitvorming, zoals ministeries, provincies, gemeenten, omgevingsdiensten of andere uitvoerende autoriteiten.
Digital Product Passport	Digitaal productpaspoort waarmee product-, materiaal- en stoffeninformatie toegankelijk moet worden voor marktpartijen, toezichthouders, afvalverwerkers en andere gebruikers.
Impact assessment	Ex-ante beoordeling van verwachte effecten van beleidsopties of wetgevingsvoorstellen. In deze Quickscan is het ontbreken daarvan een belangrijke onzekerheid voor de omvang van lastenverlichting en milieueffecten.
Informatiecontinuïteit	Het behoud van essentiële informatie over stoffen, producten, materiaalstromen, milieueffecten en verantwoordelijkheden wanneer rapportage- of informatieverplichtingen worden vereenvoudigd, vervangen of geschrapt.
Lastenverlichting	Vermindering van administratieve of procedurele verplichtingen, bijvoorbeeld door harmonisatie, digitalisering, lagere rapportagefrequentie, het schrappen van dubbele verplichtingen of procedurele vereenvoudiging.
Lastenverschuiving	Situatie waarin lasten niet verdwijnen, maar verschuiven naar een andere partij, een later moment of een ander juridisch kader, bijvoorbeeld van bedrijven naar toezichthouders, afvalverwerkers of bevoegde gezagen.
Milieubeoordeling	Verzamelterm voor procedures waarin mogelijke milieugevolgen van plannen, programma's, projecten of wijzigingen daarvan worden onderzocht en meegewogen in besluitvorming.
Milieueffectrapportage	Procedure en rapportage waarmee aanzienlijke milieugevolgen vooraf in beeld worden gebracht, zodat alternatieven, effecten, mitigatie en publieke participatie zorgvuldig kunnen worden meegenomen.
Traceerbaarheid	De mate waarin herkomst, samenstelling, toepassing, verwerkingsroute en verantwoordelijkheden van producten, stoffen of materiaalstromen navolgbaar blijven in de keten.
Uitgebreide producenten-verantwoordelijkheid	Beleidsinstrument waarbij producenten financieel en/of organisatorisch verantwoordelijk zijn voor inzameling, verwerking, recycling of afvalbeheer van producten die zij op de markt brengen.
Zorgwekkende stoffen	Stoffen die vanwege gevaarseigenschappen, persistentie, bioaccumulatie, toxiciteit of blootstellingsrisico's bijzondere aandacht vragen in productie, gebruik, afvalfase, recycling of incidentbestrijding.

Colofon

QUICKSCAN IMPACT EU-MILIEUOMNIBUS

AUTEUR
Arcadis

DATUM
1 september 2026

STATUS
Definitief

Over Arcadis

Arcadis is dé wereldwijde partner op het gebied van datagedreven duurzame ontwerp-, engineerings- en consultancyoplossingen voor de natuurlijke en gebouwde omgeving. We zijn met zo'n 34.000 architecten, data-scientists, ontwerpers, ingenieurs, projectplanners, waterbeheer- en duurzaamheidsexperts. Allemaal gedreven door onze passie: 'Improving quality of life'. Als onderdeel van onze inzet om een planeet-positieve toekomst te versnellen, werken we met onze klanten samen om duurzame projectkeuzes te maken. Daarbij combineren we digitale en menselijke innovatie en omarmen we toekomstgerichte vaardigheden binnen de sectoren milieu, energie en water, gebouwen, transport en infrastructuur. We zijn actief in meer dan 30 landen en behaalden in 2025 een bruto omzet van €4,9 miljard.

www.arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 220
3800 AE Amersfoort
Nederland

T +31 (0)88 4261 261

Arcadis. Improving quality of life